

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YERLEŞİK, TAŞIMALI VE YATILI İLKÖĞRETİM
BÖLGE OKULLARI'NDA EĞİTİM - ÖĞRETİM GÖREN
İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ (Yahyalı Örneği)**

**Hazırlayan
Sümeyya GÜRBEY**

**Danışman
Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN**

Yüksek Lisans Tezi

**Eylül 2019
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**YERLEŞİK, TAŞIMALI VE YATILI İLKÖĞRETİM
BÖLGE OKULLARI'NDA EĞİTİM - ÖĞRETİM GÖREN
İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ (Yahyalı Örneği)
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Hazırlayan
Sümeyya GÜRBEY**

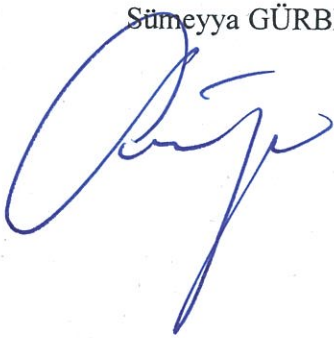
**Danışman
Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN**

**Eylül 2019
KAYSERİ**

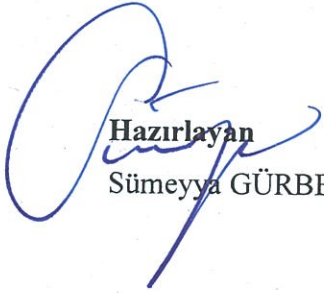
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

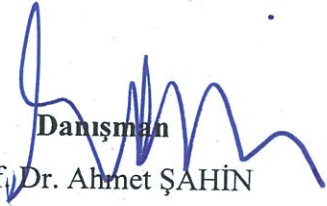
Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Sümeyya GÜRBEY

“Yerleşik, Taşınmalı ve Yatılı İlköğretim Bölge Okulları’nda Eğitim Öğretim Gören İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan
Sümeyya GÜRBEY

Danışman
Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN

Matematik ve Fen Bilimleri ABD Başkanı

Prof. Dr. Hasan Kaya

Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN danışmanlığında Sümeyya GÜRBEY tarafından hazırlanan “Yerleşik, Taşımali Ve Yatılı İlköğretim Bölge Okulları’nda Eğitim Öğretim Gören İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalında Anabilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

10/09/2019

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ebru EZBERCİ ÇEVİK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Mahmut POLAT

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **13/09/2019** tarih ve**40-10**...sayılı kararı ile onaylanmış olup, öğrencinin mezuniyet tarihi **13/09/2019**’dir.

Prof. Dr. Cevdet KIRPIK

ÖNSÖZ

Bana çalışmalarım süresince, görüş ve öneri ile benden bilgisini ve hoşgörüsünü esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Ahmet ŞAHİN' e kıymetli katkılarından dolayı sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Çalışmam boyunca tezimin her aşamasında bana her türlü yardımı ve fedakârlığı sağlayan, yol gösteren, bilgisini ve ilgisini hiç esirgemeyen, sevgili Dr. Öğr. Üyesi Ebru EZBERCİ ÇEVİK' e çok teşekkür ederim.

Çalışmamın ölçeğini uygulama aşamasında her türlü desteği sunan, verilerin toplanmasında yardımlarını esirgemeyen, eğitim aşığı, değerli öğretmen arkadaşım Kerim UZA' ya sonsuz teşekkürler.

Çalışmama ayırdığım zamanlarda sabrından, desteğinden ve sevgisinden dolayı sevgili eşim Ali GÜRBEY' e minnettarım.

Son olarak çalışma süresi boyunca bana en büyük desteği veren, bana olan inancını hiç kaybetmeyen canlarım; anneme ve babama sonsuz minnet ve teşekkürlerimi sunarım.

Göz bebeklerim;

Asrın Çağan ve Aras Kaan'a...

Çocuklar her şeyin en iyisini hak eder.

Sümeyya GÜRBEY

Eylül 2019, KAYSERİ

**YERLEŞİK, TAŞIMALI VE YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI'NDA
EĞİTİM - ÖĞRETİM GÖREN İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME
ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ
(Yahyalı Örneği)**

Sümeyya GÜRBEY

**Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2019
Danışman: Pr. Dr. Ahmet ŞAHİN**

ÖZET

Bu çalışmanın amacı yerleşik, taşımali ve yatılı ilköğretim bölge okulu (YİBO) şeklindeki, ilköğretim uygulamaları ile öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesidir. Araştırma nicel araştırma yöntemi ve nicel araştırma yöntemi kapsamında tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 Eğitim- Öğretim döneminde Kayseri ili Yahyalı ilçesinde, iki YİBO ‘ da öğrenim gören toplam 163 öğrenci ile taşıma merkezi olan iki okulda taşımali sistemle öğrenim gören 115 öğrenci ve aynı okulda yerleşik olarak öğrenim gören 151 öğrenci olmak üzere toplam 429 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada farklı ilköğretim uygulamaları ile öğrenim gören öğrencilerin fene yönelik tutum puan ortalamalarını belirlemek için, veri toplama aracı olarak 25 sorudan oluşan fene yönelik tutum ölçeği (FYTÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizi için spss 22.00 paket programı kullanılmış. Verilerin ilk olarak betimsel istatistikleri yapılmış, daha sonra her bir alt problem içeriğine göre t-testi ve tek yönlü varyans analizi (one way anova) ile analizleri yapılmıştır. Yapılan analizler sonucu farklı ilköğretim uygulamasına dahil olan öğrencilerin tutum puan ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. İkili karşılaştırmalarda anlamlılık değerinin yönünü belirlemek için yapılan post-hoc analizi ile yerleşik sistemle öğrenim gören öğrencilerle taşımali sistemle öğrenim gören öğrenciler arasında yerleşik öğrenciler lehine bir sonuç bulunmuştur. Yine taşımali sistemle öğrenim gören öğrenciler ile Yibo ‘ da öğrenim gören öğrenciler arasında ise taşımali sistemle öğrenim gören öğrenciler lehine bir

sonuç bulunmuştur. Çalışmanın sonunda elde edilen bulgular, benzer çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılarak tartışılmış ve gerekli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim Uygulamaları, Taşımali Eğitim, YİBO, Fene Yönelik Tutum

**EVALUATING THE ATTITUDES OF SETTLED EDUCATION,
TRANSPORTED EDUCATION, AND REGIONAL BOARDING PRIMARY
SCHOOL SECOND-GRADE STUDENTS TOWARDS SCIENCE CLASSES
(The Case of Yahyalı)**

Sümeyya Gürbey

Erciyes University, Graduate School of Educational Sciences

Master's Thesis, August 2019

Advisor: Prof. Dr Ahmet ŞAHİN

ABSTRACT

This study aims to evaluate the attitudes of settled education, transported education, and regional boarding primary school (RPBS) second-step students towards science classes. The study was conducted using the quantitative research method and the survey model included in it. The study sample consists of 429 students from Yahyalı, a town in the province of Kayseri, in the 2018-2019 academic year. Of these 429 students, 163 studied in two RBPSs, 115 in two other schools that were centres of transportation as transported students, and 151 in the same school as settled students. The "attitude towards science scale" (ATSS) comprised of 25 questions was employed as data collection tool to determine the mean scores concerning attitudes towards science classes of students educated through different primary school practices. SPSS 22.00 package was used for data analysis. Data were subjected to descriptive analysis first. Then they were analysed through t-tests and one-way ANOVA (analysis of variance) based on the content of each sub-problem. The analysis results indicated significant differences between the mean scores of the students educated through different primary school practices. The post-hoc analysis carried out to determine the direction of the significance value in paired comparisons resulted in favour of the settled students compares to the transported students. As far as the transported students and those studying in an RBPS were concerned, the results were higher for the former group. At the end of the study, the findings were discussed in comparison with the outcomes of similar studies, and relevant suggestions were provided.

Keywords: Primary School Practices, Transported Education, Regional Boarding Primary School (RBPS), Attitude Towards Science

İÇİNDEKİLER

YERLEŞİK, TAŞIMALI VE YATILI İLKÖĞRETİM BÖLGE OKULLARI'NDA EĞİTİM-ÖĞRETİM GÖREN İLKÖĞRETİM İKİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN FEN BİLİMLERİ DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (Yahyalı Örneği)

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY	iv
ÖNSÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xii
TABLolar LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.3.1. Problem Cümlesi.....	5
1.3.2. Alt Problemler.....	5
1.3.3. Hipotezler.....	6
1.4. Tanımlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	8
GENEL BİLGİLER	9
2.1. Eğitim	9

2.2. İlköğretim	10
2.3. Taşınmalı ilköğretim Uygulaması	12
2.3.1. Öğrencisi Taşınacak Okul veya Yerleşim Biriminin Özellikleri.....	15
2.3.2. Taşıma Yapılan Merkezi İlköğretim Okulunun Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar	16
2.4. Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO)	18
2.4.1 Yatılı Okulların Amaçları	21
2.4.2 Yatılı İlköğretim Bölge Okullarını Diğer Okullardan Ayıran Özellikler	22
2.5. Yahyalı İlçesi.....	28
2.5.1. Yahyalı İlçe'sinde İdari Yapı Ve Nüfus	29
2.5.2. Yahyalı İlçesinin Ekonomik Yapısı.....	29
2.5.3. Yahyalı İlçesi'nde Taşınmalı Eğitim	30
2.5.4. Yahyalı İlçesi'nde Yatılı Bölge İlköğretim Okulları	33
2.7. Fene Yönelik Tutum.....	35
2.8. Tutumun Ölçülmesi	37
YÖNTEM.....	39
3.1. Araştırma Modeli	39
3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Veri Toplama Araçları.....	42
3.3.1. Fen Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (FYTÖ).....	42
3.4. Veri Toplama Süreci.....	43
3.5. Verilerin Analizi	44
3.6. Risk ve Sınırlılıklar	46
BULGULAR.....	47
4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	47
4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular	51
4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	53

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular	57
TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER	63
5.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar	63
5.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar	67
5.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar	68
5.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar	69
5.5.Öneriler.....	70
KAYNAKÇA	72
EKLER.....	78
EK1.Valilik Oluru	78
EK2. Tutum ölçeği	79
ÖZGEÇMİŞ.....	83

KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

FYTÖ: Fene Yönelik Tutum Ölçeği

p: Anlamlılık düzeyi

r: Ayırt edicilik indeksi

SD: Standart sapma

YİBO: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

\bar{X} : Aritmetik ortalama

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. 2000-2012 yılları arası Yibo ve Yibo Öğrencileri sayısı.....	24
Tablo 2. 2013-2019 Yıllarında Taşımali Sistemle Taşınan İlkokul Öğrenci Sayıları ve Ödenek Miktarları	30
Tablo 3. 2013-2019 yılları arasında taşımali sistemle taşınan öğrenci (ortaokul ve lise) sayıları.....	30
Tablo 4. 2018-2019 Eğitim-Öğretim Taşımali Sistemle Öğrenci Taşınan Mahallerin İlçe Merkezine Uzaklığı. (http://www.kayseri.gov.tr/yahyali-ilcesi)	31
Tablo 5. 2018-2019 eğitim yılında Yahyalı Yibo' larda öğrenim gören öğrenci sayıları ve ödenek miktarı (Yahyalı kaymakamlığı bilgi edinme servisi).....	33
Tablo 6. 2018-2019 Eğitim Yılında Yahyalı Yibo'larda Öğrenim Gören Öğrencilerin İkamet Ettikleri Mahallelerin İlçe Merkezine Uzaklığı (http://www.kayseri.gov.tr/yahyali-ilcesi).	34
Tablo 7. Örneklemdeki Öğrencilerin İlköğretim Uygulamalarına (İ.Ö.U) Göre Dağılımı	40
Tablo 8. Örneklemdeki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı	40
Tablo 9.Örneklemdeki öğrencilerin sınıf seviyelerine göre dağılımı	41
Tablo 10.Örneklemdeki Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu Durumuna Göre Dağılımı	41
Tablo 11.Kaiser-Mayer Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm ve Barlett ' s Test Sonuçları	42
Tablo 12. Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (FYTÖ) Puanlaması.....	44
Tablo 13. Bağımsız Değişkenlerin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Üzerine Etkisini Belirlemek İçin Kullanılan Analizler.....	45
Tablo 14. İ.Ö.U ' na ait Betimsel İstatistik Değerleri.....	48
Tablo 15. İ.Ö.U 'na Göre Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları	50
Tablo 16. Tutum Puanlarının İ.Ö.U Değişkenine Göre Post-Hoc Testi Sonuçları	50
Tablo 17. Cinsiyete Göre Tutum Puan Ortalamalarının Betimsel Değerleri.....	51
Tablo 18. Cinsiyet Değişkeninin Tutuma Göre t-testi Sonuçları.....	53
Tablo 19. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Ait Betimsel Değerleri	54
Tablo 20. Sınıf düzeyi Değişkenine Göre Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları	56

Tablo 21. Sınıf Düzeyi değişkenine Göre Tutum Puanlarının Post-Hoc Testi Sonuçları	57
Tablo 22. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notuna Ait Betimsel Değerler	58
Tablo 23. Fen Bilimleri Başarı Notu Değişkenine Göre Tutum Puanlarını Varyans Analizi Sonuçları.....	61
Tablo 24. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu Değişkenine Göre Tutum Puanı Post-Hoc Sonuçları	62

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yahyalı İlçesi(www.yahyalı.com.tr).....	29
Şekil 2.Yerleşik Sistemle Öğrenim gören Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	48
Şekil 3. Taşınmalı Sistemle Öğrenim Gören Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	49
Şekil 4. YİBO' da Öğrenim gören Öğrencilerin Tutum Paunlarına Ait Histogram Grafiği	49
Şekil 5. Kız Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	52
Şekil 6. Erkek Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	52
Şekil 7. 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	54
Şekil 8. 6. Sınıf Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	55
Şekil 9. 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	55
Şekil 10. 8. Sınıf Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği	56
Şekil 11. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 1 Olan Öğrencilerin Tutum puanlarına Göre Histogram Grafiği	59
Şekil 12. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 2 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği	59
Şekil 13. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 3 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği	60
Şekil 14. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 4 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği	60
Şekil 15. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 5 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği	61

BÖLÜM I

GİRİŞ

Dünyadaki değişim ve gelişime paralel olarak ülkemizde de son yıllarda gerçekleşen değişim ve gelişimle teknolojik yenilikler, teknikler ve iletişim imkanları oldukça artmıştır. Dünya da hızla gerçekleşen bu gelişimi ülke olarak takip edebilmek, çağın gereklerine uygun nitelikli insan yetiştirebilmek için en önemli unsur hiç şüphesiz ki eğitimidir. Eğitim bireyin ve toplumun kalkınarak gelişmesinde, toplumsal değerlerin geliştirilerek gelecek nesillere aktarılmasında, bilgi ve becerilerin kazandırılmasında en önemli etkidir(Yüce, 2008). İyi bir eğitim sisteminden geçerek yetişmiş bireyler çağın gereksinimlerini karşılayabilen, gelişime uyum sağlayan ve giderek gelişerek yükselen bir toplumun var olmasını sağlar.

20. yüzyıl gelişmiş, az gelişmiş veya gelişmekte olan olarak adlandırılan tüm ülkelerin 'Eğitilebilme' yi tüm insanların hakkı olarak kabul ettiği bir yüzyıl olmuştur. Bunun dünya yüzeyinde ne ölçüde gerçekleştiği tartışılabilir olsa da, bu ülkelerde bireylerin eğitimden faydalanmalarını sağlamak devletin esas görevlerinden biri sayılmıştır. Bu nedenle bu ülkelerde okul çağındaki çocuklar ve gençlerin hakları olan eğitimi okullarda, hatta okul çağı dışında kalan gençlerin ve yetişkinlerin ise eğitimi farklı yerlerde eğitim olanakları yaratılmaya çalışılmıştır. Ancak eğitim çağındaki tüm bireyleri eğitimden faydalandırma çabaları, zaman zaman eğitimin kalite açısından ihmal edilmesine de neden olmuştur (Ensari, 2003).

Eğitimin okul ortamında verilmeye başlandığı ilk aşama ilköğretimdir. Eğitimle nitelikli insan gücü yetiştirmenin önemi düşünüldüğünde, eğitimin temellerinin atıldığı ilköğretimler oldukça önem kazanmaktadır. İlköğretim bireyin bütün yaşamı boyunca eğitime yönelik başarısına etki edecek, temel davranış ve alışkanlıklarının kazanıldığı yıllardır. İlköğretim aynı zamanda öğrencilerin fiziksel, zihinsel, sosyal gelişimlerinin yanı sıra ilgi, yetenek ve becerilerinde de farkların en çok görüldüğü gelişim düzeyidir (Yeşilyaprak, 2002).

Türkiye’ de eğitimle ilgili çalışmalar, Atatürk’ ün önderliğinde Cumhuriyetin ilk yıllarında Tevhid-i Tedrisat Kanununun yürürlüğe girmesiyle başlamış, harf devrimi ve okuma-yazma seferberliği ile devam etmiştir. 1924 anayasasıyla “İlköğretimin 7–14 yaş arası çocuklar için parasız ve zorunlu” olduğu ilkesi yer almış, aynı ilke 1961 ve 1982 anayasalarında da yer almaktadır (Körkütük, 1996). Örgün eğitimde en çok önem verilen zorunlu eğitimidir. Zorunlu eğitimde birey belli bir dönemde, belirli bir süre eğitim almalıdır. Temel eğitim ise, bireyin örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde, hangi yaşta olduğu fark etmeksizin, belli bir düzeyde ve nitelikte eğitim görmesini öngörür.(MEB, Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler, 1998).

Eğitim her bireyin hakkıdır ve ülkemizde eğitimden her bireyin yararlanması vurgulanmaktadır. Bu eğitim hakkını bireylere ulaştırmak için de ülkemizde ilköğretimde farklı uygulamalar yapılmaktadır. İşte “Taşımali İlköğretim Uygulaması” ve ‘Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ‘bunlardan biridir. Zorunlu temel eğitim Taşımali İlköğretim Uygulamasını ve Yatılı İlköğretim Bölge Okulları (YİBO)’ nı gerekli kılan en önemli neden olmuştur. Özellikle küçük ve okul olmayan yerleşim yerlerinde yaşayan, zorunlu eğitim çağında olan çocukların eğitim alabilmeleri için taşımali ve yatılı ilköğretim uygulanmaktadır (Arı, 2000).

Eğitim bir bilim dalı olarak birçok bilimden faydalanır. Bunların içerisinde yer alan fen bilimlerinin özel bir yeri vardır. Çünkü fen çocuğun bedeninin, tükettiği besinin, içtiği suyun, nefes aldığı havanın, kullandığı elektriğin, bindiği arabanın, beslediği hayvanın, büyüttüğü çiçeğin, bastığı toprağın, ısındığı güneşin, baktığı gökyüzünün eğitimidir (Güldal, 1992).

Fen bilimleri dersinde işlenen konular günlük yaşamla bu kadar iç içe olduğu halde, öğrenciler tarafından anlaşılmasında en fazla zorlanılan ve bundan dolayı başarısız oldukları, sevmek istemelerine rağmen hiçbir yolla sevedikleri derslerin en başında fen bilimleri dersi gelmektedir (Durmaz, 2004).

Öğrencilerin fene bilimleri dersine yönelik tutumları daha erken yaşlarda gelişmektedir. Çocuğun ilköğretimin sonu sayılacak olan 11-12 yaşlarına kadar süren zamanda hangi dersleri, konuları sevip sevmediği hakkında mutlak tutumu gelişmektedir (Koç ve Büyük, 2012). Öğrencilerin fen bilimlerindeki akademik başarısının fene yönelik

tutumuyla doğru orantılı olduğu düşünülüyor de, öğrencilerin bu derse yönelik olumlu tutum geliştirmeleri oldukça önemli hale gelmektedir.

1.1. Problem Durumu

Eğitimle nitelikli insan yetiştirme, ülkelerin istikballeri için en önemli unsur olduğu hatırlanırsa, akademik anlamda da eğitimin başladığı okulların önemi bir kat daha artmaktadır. Özellikle de öğrencilerin eğitim hayatlarının temelini oluşturacak olan ilköğretim okullarında alacakları temel eğitim çok daha önemli hale gelmektedir. Eğitim toplumsal ve ekonomik kalkınmanın köşe taşı ise; ilköğretim bunun başlangıç noktasıdır. İlköğretim okullarında öğrencilerin derslerinde daha başarılı olmaları, eğitim hayatlarına sağlam temeller atarak başlamaları için sınıf ortamı ve öğretmenin gayretinin yanında öğrencinin derse karşı tutumu da oldukça etkilidir.

Ülkemizde 1997 yılında ‘Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu Eğitim Uygulaması’ na geçilmesi ile bazı şartlar gereği, ilköğretim okullarına ‘Taşınmalı İlköğretim ’ ve ‘Yatılı İlköğretim Bölge Okulları’ da eklenmiştir (Arı, 2000). Araştırmalar gösteriyor ki YİBO ve Taşınmalı eğitimin eğitime ne kadar katkıda bulunduğu, herkesin okumasına olanak verdiği gibi yararlı yanları olsa da, koşullarına bakarsak öğrencilerin başarılarını etkilemektedir (Arı, 2002). Bu uygulamaların öğrencilerin en çok kaygılandıkları derslerden biri olan fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına olan etkisinin belirlenmesi, fen bilimleri eğitimin gelişmesi açısından oldukça önemlidir.

Genelde merkezi ortak sınav sonuçları ve öğretmen değerlendirmelerine göre yerleşik öğrencilerle taşınmalı ve YİBO öğrencileri kıyaslandığında, yerleşik öğrencilerin lehine bir başarı farkı görülmektedir. Bu başarı düşüklüğünün nedenleri araştırılarak, sistemde değişiklikler yapmak bir zorunluluk olarak görülmektedir (Güleryüz, 2002).

Ülkemizde her bireyin hakkı olan eğitimden faydalanmasını sağlamak amacıyla farklı ilköğretim uygulamalarının yapıldığı bilinmektedir. Bu uygulamaların öğrencilerin fen bilimleri derine yönelik tutumlarını ne yönde etkilediği, araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde “ Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Uygulamasına” na geçilmesi ile her öğrenciye hakkı olan eğitimden faydalanması ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlamanın gereği olarak ilköğretim okullarına “taşınabilir ilköğretim uygulaması” ile “yatırı ilköğretim bölge okulları “da eklenerek, ilköğretim uygulamaları ülkemizde üç uygulama şekli olarak ortaya çıkmıştır (Arı, 2000).

Türkiye genel olarak dağınık ve engebeli bir coğrafi yapıya sahiptir. Bu coğrafi yapı dahilinde Sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitim için ülkemizde taşınabilir ve YİBO ilköğretim uygulamalarına gidilmiştir. Fakat uygulamaya konan her yöntemde olduğu gibi bu yöntemlerde de olumlu ve olumsuz yönlerin olduğu muhakkaktır.

Güleryüz (2002) çalışmasında ortak sınav sonuçları ve öğretmen değerlendirmelerine göre, taşınabilir sistemle öğrenim gören öğrencilerle yerleşik sistemle öğrenim gören öğrencilerin puanları arasında yerleşik öğrenciler lehine 5 puanlık fark bulmuştur. Bu puan düşüklüğünün nedenleri araştırılarak sistemde değişiklik yapmak zorunluluk olarak görülmektedir.

Arı (2000) ‘e göre sabah saatlerindeki ilk derslerde rahatsızlık hisseden öğrenciler Yıbo ve taşınabilir ilköğretim öğrencilerinde, yerleşik ilköğretim öğrencilerine göre oldukça fazladır. Yine gün boyu okulda özellikle baş ağrısı şeklinde görülen rahatsızlık durumu en fazla Yıbo, sonrasında ise taşınabilir ilköğretim öğrencilerinde, en az ise yerleşik sistem öğrencilerindedir. Öğrencilerin sınıftaki başarı durumlarında ise iyi-çok iyi olanlar yerleşik öğrencilerde en çok, YİBO öğrencilerinde ise en azdır.

Bu uygulamalar (yerleşik, taşınabilir, YİBO) öğrencilerin derslere karşı tutumunu etkilemektedir. İlköğretim uygulamalarının öğrencilerin en çok kaygı duyduğu derslerin başında gelen fen bilimleri dersinin eğitimine yönelik olumlu ve olumsuz sonuçlarını belirlemek, bunun öğrenciler üzerinde oluşturduğu etkileri iyi tespit etmek gerekir. Ayrıca bu üç ilköğretim uygulamasının öğrencilerin fen bilimleri dersine ilişkin tutumları üzerine olumlu ya da olumsuz etkilerini belirlemek, fen eğitiminin gelişmesi açısından oldukça önemlidir. Bu araştırmanın da amacı yerleşik, taşınabilir ve YİBO şeklindeki, ilköğretim uygulamaları ile öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutumlarının değerlendirilmesidir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Araştırma ile ulaşılabilecek sonuçlar, uygulamalarla ilgili kurum ve yetkili kişilere örnek teşkil ederek, uygulamaların öğrenciler için daha faydalı hale gelebilmesi için katkı sağlayacaktır. 20. yüzyılda devletin temel görevlerinden biri de her vatandaşın eşit şartlarda eğitimden yararlanmasını sağlamak olmuştur. Çünkü bu yüzyılda eğitilebilmek her insanın hakkı olarak kabul edilmiş ve bunu sağlamak için birçok ülkede farklı uygulamalara gidilmiştir (Ensari, 2003).

Eğitim bir ülke için bu kadar önemli bir unsur iken, eğitim uygulamalarının da gelişigüzel yapılması düşünülemez. Eğitimde hedef ve amaçların beklenen düzeyde karşılanabilmesi için; eğitimin planlı, programlı, yöntemli ve kontrollü uygulamalarla yapılması gereklidir. (Şan, 2012). Taşınabilir eğitim ve YİBO 'da eğitim sistemi içerisinde yer alan ilköğretim uygulamaları olduğuna göre bu araştırma da, bu uygulamaların öğrencilerin fen bilimlerine yönelik tutumları üzerine olumlu ya da olumsuz etkilerini araştırması açısından önem teşkil etmektedir.

Araştırmanın ilköğretim çağındaki öğrencilere eğitim imkanı sunulması için ilköğretim uygulamasının yaygınlaştırılmasında hangi ilköğretim uygulamasının yapılacağına karar verilmesinde katkı sağlayacağı umulur.

Ayrıca araştırma da ilköğretim uygulamaları ayrı ayrı açıklanmıştır, bu haliyle çalışmanın göreve yeni başlayacak öğretmenlere rehber olacağı düşünülür.

Çalışmanın amacı ve önemi doğrultusunda problem cümlesi, alt problemler ve hipotezler belirlenmiş ve aşağıdaki gibi ifade edilmiştir.

1.3.1. Problem Cümlesi

Yahyalı İlçesinde yerleşik, taşınabilir ve YİBO uygulamalarıyla öğrenim gören ilköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine ilişkin tutumları nedir?

1.3.2. Alt Problemler

1. İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine İlköğretim uygulamalarının (Taşınabilir, Yerleşik, YİBO) etkisi var mıdır?
2. İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine Cinsiyetin etkisi var mıdır?

3. İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine Sınıf düzeyinin etkisi var mıdır?
4. İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine Fen bilimleri dersi başarı notunun etkisi var mıdır?

1.3.3. Hipotezler

Hipotezler araştırma sonucu üzerine derinlemesine düşünmeye ve araştırmadaki değişkenler arasında ilişki kurulup kurulmadığına dair karar verilmesinde yol göstericilerdir (Büyüköztürk, Kılıç, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2015). Hipotezler araştırmadaki değişkenler arasındaki ilişkileri tahmin edebilmek için iki farklı şekilde kullanılır. Bunlardan biri sıfır hipotezi, diğeri ise alternatif hipotezdir (Gay vd., 2009; Akt: Büyüköztürk vd., 2015). Bu araştırmada sıfır hipotezi (H_0) kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda belirlenen sıfır hipotezleri aşağıda verilmiştir.

H₀₁ : İlköğretim uygulamalarının (Taşınmalı, Yerleşik, YİBO) öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi yoktur.

H₀₂: Cinsiyetin öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi yoktur.

H₀₃ : Sınıf düzeyinin öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi yoktur.

H₀₄ : Fen bilimleri dersi başarı notunun öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi yoktur.

1.4. Tanımlar

Öğretim: Bireyde istenilen davranışların gelişmesi ve öğrenmenin gerçekleşmesi için uygulanan süreçlerin tamamıdır (Ertürk, 1972).

İlköğretim Okulu: Öğretim süresi sekiz yıl olan ve zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim- öğretim gördükleri okuldur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) : Nüfusun az ve dağınık olduğu yerlerde ilköğretim çağına gelmiş okulsuz çocukların 8 yıl sürecek olan eğitim ihtiyaçlarını gidermek için yatılı olarak kaldıkları gündüzlü okullardır (Koroğlu, 2009).

Taşınalı Eğitim (Taşınalı İlköğretim Uygulaması): Nüfusun seyrek ve yerleşimin dağınık olduğu birimlerde, zorunlu öğretim çağındaki öğrencilerin merkezdeki ilköğretim kurumlarına gününbirlik olarak taşınma uygulamasıdır (Büyükkaragöz, Şahin, 1995).

Taşıma Merkezi İlköğretim Okulu: Çevresinde yer alan ve okulu olmayan farklı yerleşim birimlerinden öğrencilerin taşınarak eğitim-öğretim gördükleri ilköğretim okuludur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Taşınalı İlköğretim Sistemi: İçinde İlköğretim okulu yer almayan veya okulu eğitim-öğretime kapanmış olan yerleşim birimlerindeki öğrenciler ile birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, merkez olarak belirtilen ilköğretim okullarına günü birlik olarak taşınarak eğitim-öğretim almalarını sağlamak için verilen uygulamadır (MEB Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği, 2000).

Öğrencisi Taşınan Okul: Okulun şartlarından dolayı Birleştirilmiş sınıflarda eğitim-öğretim yapıldığı için taşıma kapsamında yer alan ilköğretim okuludur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi: Okulu olmadığı ya da birleştirilmiş sınıf uygulaması yapıldığı için öğrencileri taşıma kapsamına alınan köy ve köy altı yerleşim birimidir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Tutum: Bireyin psikolojik bir objeye yönelik duygu ve düşünceleri ile davranışlarını bir düzen dahilinde meydana getiren bir eğilimdir. (Kağıtçıbaşı, 2005:102).

Tutum Ölçeği: Bireyin iç dünyasını ortaya çıkaracak ve bireyin cevaplandırması için hazırlanmış ifadeleri içeren anketler olarak tanımlanmaktadır (Tavşancıl, 2010).

1.5. Sınırlılıklar

1. Araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılı Kayseri ili Yahyalı ilçesinin taşıma merkezi olan iki okul ve iki Yatılı Bölge İlköğretim Okulu ile sınırlıdır.
2. Öğrencilerin fen bilimleri dersine ilişkin tutumları, uygulanan tutum ölçeğindeki 25 sorunun ölçtüğü ile sınırlıdır.

BÖLÜM II

GENEL BİLGİLER

Bu bölümde çalışmanın amacı doğrultusunda, genelden özele doğru açıklayıcı bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Eğitim

İnsanın dünyada varoluşu ile birlikte ortaya çıkan eğitim, binlerce yılda ihtiyaçlar doğrultusunda şekil değiştirerek günümüze kadar gelmiştir (Ceren, 1998). Yaşamak için avlanmayı, giyinmeyi, ateşi öğrenen insan, kendinden sonra gelen neslin de hayatta kalabilmesi için bildiklerini yavrularına aktararak, bilerek ya da bilmeyerek eğitimi sistemleştirme çabasına girmiştir (Ceren, 1998). Yazının bulunması eğitimin örgütlenmesi ve kurumsallaşması açısından bir başlangıç noktası olarak kabul edilebilir.

Tarih boyunca bilim ve teknolojinin gelişmesiyle, insanın öğrenmesi gereken davranışlar giderek çoğalmış ve karmaşık hale gelmiştir. Günümüz insanının gelişen teknolojiye ayak uydurup aynı zamanda katkıda da bulunabilmesi için, pek çok davranışı kazanması gerekir. Bu davranış kazanımlarının kısa ve etkili bir şekilde gerçekleşmesi için de eğitime sürecine ihtiyaç vardır (Ceren,1998).

Eğitim bireyin çevresine ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlaması, yaşamını devam ettirebilmesi için çok önemli bir role sahip olup, psikososyal bir varlık olan insanın yaşamı boyunca ihtiyaç duyduğu bir olgudur (Bilhan, 1995). Bir ülkenin kalkınması şüphesiz ki o ülkede bireylere verilen eğitimin niteliğine ve süresine bağlıdır. Yani toplumun eğitim düzeyi ülkenin gelişmişliği ile doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle toplumun ne beklediği, yaşadığımız ülkenin doğrulukları ve ihtiyaçları doğrultusunda, sürekli bir değişim ve gelişim gösteren dünya şartları dikkate alınarak, bu duruma uygun bir şekilde çocuklarımızın yetiştirilmesi gerekmektedir (Koçkan, 2004).

Eğitimin genel olarak kabul görmüş tanımı; bireyin kendi yaşantı ve deneyimleri yoluyla, kasıtlı bir şekilde, istenilen doğrultuda davranış değişikliği oluşturma süreci olarak ifade edilmektedir (Ertürk, 1972). Okullar istedik öğrenmeleri kasıtlı ve planlı olarak gerçekleştirmekle görevlidir. Toplumların gelişmesiyle ihtiyaçlar da değişmiş, bu ihtiyaçların karşılanması için gerekli olan bilgi beceri ve tutumların bireye kazandırma görevi okullara verilmiştir (Kefeli, 2005).

Fen bilimleri eğitimi, bireylerin dünyayı ve yaşamı algılamaları açısından önemli olduğu gibi ülkelerin kalkınarak gelişmesi açısından da oldukça önemli bir yere sahiptir. Fen bilimleri eğitiminde yaşanan gelişmeler bireylerin hayatını olumlu yönde etkilemektedir. Bu durumun farkında olan bir çok devlet fen bilimlerinin eğitimin gelişmesi için önemli yatırımlar yapmaktadır (Aydın, 2018).

Okullarda eğitim amaçlı, planlı programlı olarak bu işin uzmanı olarak yetiştirilmiş öğretmenler tarafından düzenlenen öğretim faaliyetleri verilir. Bu nedenle öğretim eğitimin kapsamında yer alarak eğitimin bir aracı konumundadır. Dünya da birçok devlet, “savunma” gibi temel görevlerinin yanına “eğitim” i de eklemiş, vatandaşlarına eğitim aracılığıyla bir ortak yaşam alanı kazandırmayı amaçlamış ve onları belirli süre öğretime devamla yükümlü kılmıştır. Bu nedenle birçok devlet bu süreyi temel eğitim süresi belirlemiş, “ilköğretim” i anayasalarına alarak, zorunlu hale getirmişlerdir (Yalçın, 2006).

2.2. İlköğretim

Temel eğitim genel olarak toplumdaki her bireyin, topluma uyum sağlaması için asgari düzeyde sahip olması gerekli olan bilgi, beceri ve davranışları ifade eder. Eğitimin temel taşı niteliğinde olan temel eğitimin anayasal dayanağı, insanın eğitim görme hakkıdır (Koçkan, 2004).

Bireyin hayatı boyunca sahip olacağı eğitim sürecinin ilk ve en önemli basamağı ilköğretimdir. İlköğretim; 6-14 yaş aralığındaki öğrencilere, temel becerileri kazandırarak, daha sonraki eğitim sürecine ve hayata hazırlayan 8 yıllık bir eğitim sürecidir. Bu dönemde çocuklar okuma-yazma, okuduğunu anlamlı hale getirme, anadilini kullanabilme, temel düzeyde matematiksel işlemler ve benzeri bilgi ve beceriler kazanır. Bu kazanımlar çocuğun gelecekteki öğrenmelerine temel oluşturur (Erden, 1998, s.174-175).

İlköğretimde bireye bir sonraki eğitim kademesine hazırlayan derslerin yanında, bireye topluma, toplum yaşamına uyuma hazırlayıcı dersler de verilmektedir. Birey günlük yaşamında kullanacağı bilgileri de öğrenerek, toplum hayatına hazır hale gelir. Ayrıca ilköğretim, çağın koşul ve beklentilerine uygun olarak yaşam kalitesi yükselmiş demokratik bir toplum oluşmasında ve sahip olduğumuz kültürün geliştirilerek gelecek nesillere aktarılmasında temel teşkil etmektedir (Arı, 2000).

İlk olarak 1826 yılı II. Mahmut döneminde, ilköğretimi yaygınlaştırma çabaları, bu konuda yayınlanan bir fermanla başlamıştır(Yalçın,2006). Ardından 1913’ te Tedrisat-ı İptidaiyye Kanunu Muvakkati’’ (İlköğretim İçin Geçici Kanun) birinci maddesindeki ilköğretimin devlet okullarında, zorunlu ve parasız sunulmasını öngörmüştür. Cumhuriyetin ilanından sonra ilköğretim konusu tekrar gündeme gelmiş ve ilköğretimin 7-14 yaş arası çocuklar için “parasız ve zorunlu” olduğu ifadesi 1924 anayasasında da yer almıştır. Bu ifadeye 1961 ve 1982 anayasalarında da yer verilmiştir (Yalçın,2006).

Zorunlu eğitim devletin her vatandaşına devam etmekle yükümlü tuttuğu öğretim süresini ifade eder. Bu yükümlülükle her vatandaşın, gösterilen eğitim kurumlarında, belirli yaşa gelinceye kadar öğrenim görmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk dayanağını anayasamızdan alır. İlköğretimin kız, erkek tüm bireyler için zorunlu olmakla birlikte, devlet okullarında da parasız olduğu anayasamızın 42. Maddesinde belirtilerek, herkesin temel seviyede eğitim alması zorunlu hale getirmiştir (Koçkan, 2004).

İlköğretimin sekiz yıllık olarak düzenlenmesi ilk defa 1946 yılında yapılan 3. Milli Eğitim Şurasında teklif edilmiş fakat bu teklif 1961 senesine kadar dikkate alınmamıştır. 1961’ de İlköğretim ve Eğitim Kanununun çıkarılması ile zorunlu öğrenim süresini 8 yıla çıkarılmış ve 7- 14 yaş arasına konmuştur. Bu yasa ile 8 yıllık eğitimin ilk beş senesinin ilkokulda, kalan üç senesinin ise tamamlayıcı kurs ya da sınıflarda yapılması zorunlu hale gelmiştir. Yasa ile birlikte ilköğretime “temel eğitim” sıfatı takılmıştır. Yasa ile gelen zorunlu eğitimin ilkokul kısmı uygulanmış; fakat üç yıllık kısmı, bölge okullarının haricinde uygulanmamıştır (Yüce,2008).

Sekiz yıllık sürekli ve zorunlu ilköğretim 10. Milli Eğitim Şurası’ndan 15. Milli Eğitim Şurası’ na kadar akademik anlamda tartışılmıştır. 1971-1972 eğitim-öğretim yılında

pilot olarak 16 ilde bulunan 18 okulda bu uygulama başlatılmış ve 1973 yılında 1739 sayılı ile çıkan Milli Eğitim Temel Kanunu'nda sekiz yıllık zorunlu eğitim ilkesi yer almıştır. Fakat daha sonra uygulamaya devam edilmemiştir. 10. Milli Eğitim Şurası'nda alınan kararla, 1981-1982 öğretim yılında sekiz yıllık zorunlu eğitim uygulamasına geçilmiş fakat yeterli alt yapının olmaması nedeniyle sadece 6 ilde bulunan 10 okulda pilot uygulama yapılmıştır (Arı, 2000).

1997-1998 eğitim-öğretim yılından 18.08.1997 tarihli ve 23084 sayılı sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretime dönüştürülmesini sağlayan 4306 sayılı kanun Resmi Gazete de yayınlanıp yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla ilköğretim kurumlarında sekiz yıllık kesintisiz eğitim yapıldığı ve bitirilmesinin ardından ilköğretim diploması verileceği ifade edilmiştir (Resmi Gazete, 1997).

1981 yılında gerçekleşen 10. Milli Eğitim şurasında ilköğretim, taşınmalı ve yatılı eğitimle ilgili de önemli kararlar alınmıştır. Bu kararlar genel anlamda; Temel eğitime başlama yaşının 7'den 6'ya indirilip zorunlu eğitim süresinin 5 yıllık temel eğitimi de kapsayacak şekilde 8 yıl olması (Md. 15), Temel eğitimin aşamalı bir şekilde yaygınlaştırılmaya başlanarak, bu sürede farklı ekonomik olarak sosyal bir yapıya sahip yerleşim birimlerinin ilk olarak çalışılmaya başlanması (Md.17), Temel eğitimi yaygınlaştırılma sürecinde yerleşim biriminin özelliklerine göre yatılılık, araçla bir yere taşıma ve buna benzer yöntemlerden faydalanılması (Md. 18), Temel eğitimin yaygınlaştırılma aşamasında öncelikle finansman olarak bütün kaynakların etkin bir şekilde harekete koyulması (Md. 19), Temel eğitimin yurt geneline yaygınlaştırılma sürecinde faydalanmak amacıyla eğitim haritaları yapılarak bu haritalar üzerinde temel eğitim bölgelerinin oluşturulmasıdır(Md. 20) (Ttkb.meb.gov.tr).

2.3. Taşınmalı ilköğretim Uygulaması

Taşınmalı ilköğretim uygulamasının amacını ve gerekçesini Milli Eğitim Bakanlığı; sınırları içince ilköğretim okulu olmayan ya da bazı nedenlerden ötürü eğitim-öğretimin yapılmadığı veya birleştirilmiş sınıf uygulamasının yapıldığı ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin, nitelikli bir eğitim-öğretim almalarını sağlamak için taşıma merkezi ilköğretim okulu olarak belirlenen merkezdeki okullara, günü birlik taşınmaları olarak ifade etmektedir (MEB, Taşınmalı ilköğretim Yönetmeliği,2014).

Bireylerin eğitim ve öğretim olarak sahip oldukları haklarından mahrum bırakılamayacağı, ilköğretimin tüm bireyler için zorunlu olup, devlet okullarında da parasız olduğu Anayasamızın 42. maddesinde belirtilerek her vatandaşın temel seviyede eğitim alması zorunlu kılınmıştır. Bu kanun kapsamında, nüfusun az ve yerleşimin dağınık olduğu birimlerde yaşayan ve zorunlu eğitime dahil olması gereken öğrencilerin, merkezi okullara taşınarak eğitim görmeleri sağlamak için, MEB ilköğretim genel müdürlüğünce 1989-1990 öğretim yılının ikinci yarısında deneme mahiyetinde “Taşımali İlköğretim Uygulaması” başlatılmıştır. Bu pilot uygulama Kocaeli ilinden 2, Kırıkkale ilinden 3 merkezde yapıldı. Uygulama ile 1989-1990 eğitim- öğretim yılında, 2 ilde bulunan 12 okul ve yerleşim biriminden alınan 305 öğrenci 5 merkezi okula taşınmış, pilot uygulamalardan istenilen verimin alındığı düşünen MEB, 1990-1991 eğitim - öğretim yılından itibaren tam anlamıyla “Taşımali İlköğretim Uygulamasına ”geçmiştir (Arı, 2000).

1990-1991 eğitim- öğretim yılında taşımali ilköğretim sistemine geçilmesiyle birlikte 9 ildeki 35 ilçeye bağlı 258 adet okul ve yerleşim merkezinden 3289 öğrenci alınarak 78 taşıma merkezi olan okula, 1991-1992 eğitim-öğretim yılında ise 29 ildeki 160 ilçeye bağlı 1094 adet okul ve yerleşim merkezinden 18256 öğrenci 408 taşıma merkezi olan okula taşınmıştır. 1997-1998 eğitim-öğretim yılında, sekiz yıllık zorunlu ilköğretime geçilmesiyle bu uygulama ülke genelinde yaygınlaşmıştır. Bu öğretim döneminde ülke genelinde bu uygulama ile 72 ilde bulunan 740 ilçeye bağlı olan 18.213 okulla birlikte, yerleşim merkezinden 281.833 öğrenci 4.404 taşıma merkezi olan okula, 1998-1999 öğretim döneminde de 77 ilde bulunan 811 ilçeye bağlı 27.093 okulla, yerleşim merkezinden 521.784 öğrenci 5700 taşıma merkezi olan okula taşınmıştır (Arı, 2000). Uygulama ile taşınana öğrenci sayısı her geçen yıl artmıştır.

Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin de eğitim ihtiyaçlarını karşılayıp, okullarına devam etmelerini teşvik etmek amacıyla, 2004-2005 eğitim - öğretim yılının ikinci yarısında zihinsel engelli ve otistik öğrenciler, 2005-2006 öğretim yılından itibaren ise görme, işitme ve ortopedik engeli olan öğrenciler ile özel eğitim sınıflarında eğitimine devam eden öğrenciler de uygulamaya dahil edilerek, taşımali eğitim uygulaması yaygınlaştırılmıştır (Uslu, 2017).

Eğitim-İş sendikasının 28.04.2015 tarihinde yaptığı açıklamaya göre; 2012-2013 ğretim döneminde taşımalı uygulamaya dahil olan ğrenci sayısı 801 bin 708 olurken, 2013-2014 ğretim döneminde toplam 23 bin 880 okuldan, 10 bin 551 taşıma merkezi okula ğrenci taşınırken, taşınan bu ilkokul ve ortaokuldaki toplam ğrenci sayısı 825 bin 90'a yükselmiştir. 2014-2015 eğitim ğretim yılında ise 27 bin 921 okuldan , 10 bin 748 merkez okula ğrenci taşınmaktadır. Taşınan toplam ğrenci sayısı ise 850 bin 405'tir. Ortaöğretimdeki 479 bin olan taşınan ğrenci sayısını da dikkate alındığında, taşımalı sistemle taşınan ğrenci sayısı toplamda 1 milyon 287 bin şeklinde ciddi bir rakama ulaşmıştır (www.egitimis.org).

2015/2016 eğitim - ğretim yılında 80 ilde devam etmekte olan "Taşımalı İlkokul ve Ortaokul Uygulaması" ndan faydalanan ğrenci sayısı 808.332 olup, bunların 396.046'sı (%48.9) kız öğrencilerden oluşmaktadır (MEB, 2016).

2017 yılında TBMM de, taşımalı eğitim uygulaması ilişkin soru nergesine yanıtlayan dönemin Milli Eğitim Bakanı olarak görev yapan İsmet Yılmaz; "Türkiye genelinde 2016-2017 eğitim-ğretim yılı ğrenci taşıma uygulaması kapsamında taşınan ğrenci sayısı; ilköğretimde 348 bin 67, ortaöğretimde 221 bin 924, özel eğitimde ise 56 bin 946'dır" dedi. Yılmazın verdiği bilgilere göre 2016-2017 yılında taşımalı eğitim uygulamasından 626 bin 937 ğrenci yararlandı (www.milliyet.com.tr)

Yine 2018 yılında taşımalı eğitim uygulaması ilişkin soru nergesine yanıtlayan dönemin Milli Eğitim Bakanı olarak Ziya Selçuk; " 2 Ekim 2018 itibarıyla İlköğretimde 733 bin öğrencimiz, ortaöğretimde 431 bin ğrenci ve özel öğretimde ise 98 bin ğrenci ile toplam 1 milyon 262 bin ğrenci taşımalı sistemle eğitim alıyor. Taşımalı ğrenci modülüne göre, 10 Ekim 2018 itibarıyla okul servislerinde toplam 15 kaza meydana geldi, bu kazalarda hayatını kaybeden ğrenci bulunmuyor" demiştir (www.hurriyet.com.tr).

Ulaşılan verilere bakıldığında Türkiye de taşımalı eğitim uygulamasına dahil edilen ğrenci sayısı her geçen yıl artmış ve ciddi rakamlara ulaşmıştır.

Taşımalı eğitim uygulamasının gerekçelerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür;

- 1- Eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanarak, kalitenin yükseltilmek istenmesi
- 2- İ glerin yaşanması
- 3- Yerleşim birimlerindeki dağınık ve düzensizlik

- 4- Eğitimin kalitesinin yükseltmek istenmesi
- 5- Devlete olan maliyetlerin azaltılmak istenmesi

Bu özellikler bir arada düşünüldüğünde taşınmalı eğitimin daha ucuza mal olduğu söylenebilir (Karakütük,1996).

Taşınmalı eğitim uygulamasına geçilmeden önce hedeflerin çok iyi belirlenmesi ve taşınmalı eğitim uygulamasının yasal dayanaklarına uyulması zorunludur (Koçkan, 2014). Taşınmalı İlköğretim Uygulaması, Milli Eğitim Bakanlığının Tebliğler Dergisi'nde yayınlanan 05.12.1994 tarihli ve 2420 sayılı Taşınmalı İlköğretim Yönergesine; 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununa, 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu ile 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır. 31.07.1995 tarihli ve 2435 sayılı Tebliğler Dergisi'nde belirtildiği üzere; Taşınmalı İlköğretim Milli Eğitim Bakanlığı'nın gözetimiyle beraber, finansmanı ile il ve ilçelerde kurulan komisyonların ortaya koydukları planlar ve değerlendirmelerle işlemektedir (MEB, 1994). Taşınmalı ilköğretim Uygulamasının yasal kaynağı ve dayanağı da belirtilen şekilde ifade edilmektedir.

2.3.1. Öğrencisi Taşınacak Okul veya Yerleşim Biriminin Özellikleri

Öğrencisi Taşınacak Okul veya Yerleşim Biriminin seçilmesinde;

- a) Nüfusun seyrek veya dağınık, öğrenci sayısının az olması, yerleşim biriminin coğrafi özelliklerine bağlı olarak yol şartları,
- b) Eğitim ihtiyacı olan öğrencinin yaşadığı yerleşim yerinde eğitim ihtiyacını karşılayabileceği bir eğitim kurumunun bulunmaması,
- c) Doğal afetler veya salgın olan hastalıklar, kayıplar (can ve mal) ya da tehlikesi gibi beklenmedik bir halde ve aniden olan olaylar sonucunda; tamir, yenileme, tedavi veya bertaraf çalışmalarının yapıyor olması,
- ç) Daimi göçler ve mevsimsel işçi hareketlerinin olması, gibi özellikler aranır. (<http://www.meb.gov.tr>)

Öğrencisi taşınacak olan yerleşim biriminin, taşıma merkezine uzaklığın en az 2 kilometre, en fazla 50 kilometre olmak zorundadır.

2.3.2. Taşıma Yapılan Merkezi İlköğretim Okulunun Seçiminde Dikkat Edilecek Hususlar

(1) Taşıma merkezi yapılacak olan okulların seçiminde;

a) Taşıma uygulama kapsamına alınan yerleşim birimi ve okula kıyasla daha merkezî konumda olup, çevresinde bulunan diğer yerleşim birimleri ile ulaşım olanaklarına sahip ve gelişmeye müsait olması,

b) Derslik, laboratuvar ve atölye sayısı ile fiziki kapasitesinin yerleşik öğrenciler ile taşıma kapsamına alınan öğrencilerin eğitimi için yeterli seviyede olması,

c) Öğretmen ve ders araç-gereçlerin tüm öğrenciler için yeterli olması,

ç) Öğrencilerin sosyo-kültürel ve sportif faaliyetleri ile kitaplık/kütüphanelerden faydalanabilmeleri için yeterli ve uygun ortamların bulunması şartları aranır.

(2) Zorunlu durumlar haricinde yatılı bölge ortaokulları ile ikili eğitim yapan okullardan taşıma merkezi okul seçilmemesi,

(3) Taşıma merkezi yapılacak ilkokulda zorunlu haller dışında birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılmaz. Fakat zorunlu durumlarda planlama komisyonunun teklif etmesi, il değerlendirme komisyonunun karar ve mahallî mülki idare amirinin onayı ile uygulama yapılabilir.

(4) Öğrencilerin taşınması uygulamasında her türde okulun (ilkokul, ortaokul, imam-hatip ortaokulu, ortaöğretim) öğrencilerinin ayrıca özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci/kursiyer/velilerin de ayrı ayrı araçlarla taşınması belirtilir. Ancak uygun şartlarda araç olmaması, öğrencisi taşınacak yerleşim biriminde ilgili okul düzeyinde çok az öğrenci bulunması, ders giriş-çıkış saatlerinin yakınlığı ve araçta boş yer olması kaidesiyle özel eğitim alan öğrenci/kursiyerleri ile diğer öğrencilerin birlikte taşınabileceği belirtilmektedir (<http://www.meb.gov.tr>).

Eğitime ilişkin kararlar verip, önlemler alınırken bu kararların uygulanacağı yer ve koşulların önceden incelenip çözümlenmesi gerekir. Eğitimin yaygınlaştırılması bireylerin eğitim isteminin karşılanması amacıyla okul açmak, pansiyon ve yatılılık hizmetleri vermek, taşınmalı eğitimin olması gibi çözümler uygulanırken, bunlardan

hangisinin uygulandığında hedeflere daha kolay ulaşılabileceğinin de değerlendirilmesi gerekir. Türkiye de eğitimin yaygınlaştırılması kapsamında bu çözümlerin hepsi de uygulanmaktadır. Taşımali eğitim uygulaması ise 1990-1991 öğretim yılında ilke ve ölçütler belirlenmeden başlatılmıştır (Karakütük, 1996).

Türkiye dağlık ve engebeli bir coğrafi yapıya sahiptir. Bu durum ülkemizde küçük ve merkeze uzak yerleşim birimlerinin sayıca fazla olmasına sebep olmuştur. Bu yerleşim birimlerinde yaşayan zorunlu eğitim çağındaki bireyler eğitim alabilmeleri için, evlerinden en az 2 km uzakta yer alan merkezi okullara araçlarla taşınmaktadırlar (Arı, 2000). Bireylerin zorunlu eğitim haklarına ulaşma, eğitim de fırsat eşitliğinin sağlanması, ilköğretimi tüm çağ nüfusuna yayma, birleştirilmiş sınıf uygulamasından vazgeçmek, eğitimde kaliteyi yükseltmek gibi amaçlarla başlatılan bu uygulamanın olumlu yanlarının yanı sıra, olumsuz yanları da vardır (Şan,2012).

30 Mart 2012 tarihinde çıkan 6287 sayılı yasa ile ilköğretim de 4+4+4 olarak ifade edilen yeni bir sisteme geçiş yapılmış ve ilköğretim okulları tekrar ilkokul-ortaokul olarak ayrılmıştır. Bununla beraber kırsalda kapanan köy okulları yeniden açılmaya ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenci sayısı artmaya başlamıştır (Uslu, 2017).Bu yasanın hazırlanmasında öne sürülen gerekçeler kesintisiz 8 yıllık eğitim sebebiyle kırsal yerleşim birimlerinde birçok köy okulunun faaliyetsiz kalmış olması, fiziki unsurların yetersiz olması, servislerin yatılı bölge okullarına veya taşıma merkezi olan okullara giderken uzun mesafeler kat etmesi ve öğrencilerin bu yolculuktan eziyet çekmiş olmasıdır. Ayrıca kırsal bölgelerdeki ailelerin kız çocuklarını taşımali eğitime vermek istemedikleri, bu durumda taşımali uygulamasının kız çocuklarının okullaşma oranı ve eğitim almaları adına sorunlara kaynaklık ettiği ifade edilmiştir (Uslu, 2017).

Koçkan (2004)'e göre taşımali sistemdeki öğrenciler yerleşik sistemdeki öğrencilere kıyasla fiziksel ve zihinsel açıdan daha fazla yorulmakta, ders çalışmak için zaman ayıramamaktadır. Taşımali sistemle fazlasıyla zamanda, eğitimde ve beslenmede kayıplar yaşanmaktadır. Bu olumsuzluklar öğrencilerin matematik dersine yansımakta ve matematik dersinde başarısız olmalarına sebep olmaktadır. Taşımali eğitimi bölge okulları durumuna getirirler, yani köy-kent projesi gibi yapsalar daha verimli olabilir.

Karakütük (1996)' e göre çocuklara devlet tarafından öğle yemeği verilmemesi, kış aylarında yolların bozulması, öğrencilerin okula gidip dönüşlerde çok yorulmaları, yöre

halkının araçlara binip çocuklarla gidip gelmesi, bazı köy yollarının sürekli bozuk olması, merkez okulun (öğretmen, derslik, onarım vb.) yetersiz olması, taşınmalı ilköğretim uygulaması için devlet tarafından yapılan harcamalardaki yetersizlik; taşınmalı ilköğretim uygulamasının en önemli sorunlarıdır.

Uslu (2017) 'ye göre taşınmalı uygulamasındaki sorunlar idari yapıdaki sıkıntıların yanında kırsal bölgelerin coğrafi, ekonomik ve sosyal açıdan dezavantajlı olmasından kaynaklanmaktadır. Özellikle kış aylarında soğuk ve yoğun kar yağışı olduğu zamanlar eğitim hizmeti kesintiye uğramaktadır. Yolda geçen süre ve yolun verdiği yorgunluktan dolayı okul saatleri dışında öğrenciye kalan süre azalmaktadır. Ayrıca taşınmalı öğrencilerin okul arkadaşlarını mahallede görememesi, ders bitiminin hemen ardından eve gitmek durumunda kalarak ders sonrası etkinliklere katılamaması öğrencinin hem sosyalleşme sürecini hem de okul yaşantısını olumsuz etkilemektedir. Merkezdeki akranları okul, ev veya internet kafelerde her daim bilgiye erişebilme fırsatı bulurken kırsaldaki öğrencilerin bu fırsattan yoksun kalmaları, eğitimde fırsat ve imkan eşitliğini engelleyen, 21. Yüzyıl (bilgi toplumu) becerilerini edinmeyi zorlaştıran diğer bir sorundur.

Taşınmalı eğitimde öğrenciler sabah çok erken kalkarak servis beklemekte, yolda gidip gelme esnasında yorulmakta, günde en az 2-3 saati boşa geçmekte, kendine ve ders çalışmaya ayıracak zaman bulamamaktadır. Kış aylarında şartlar daha da zorlaşmakta, hava şartları uygun olmadığında bazen günlerce okula gidememekte, eğitiminden ve arkadaşlarından uzak kalmaktadır Bu durum derslerinden soğumalarına ve derslere yönelik olumsuz tutum geliştirmelerine sebep olabilmektedir.

2.4. Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO)

1982 Anayasası' nın 42. maddesince “Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet maddi olanaklardan yoksun, başarılı öğrencilerin öğrenimlerini devam ettirebilmeleri amacıyla burslar ve de başka yollarla gerekli yardımları yapar.” şeklinde düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeyle, maddi olanaklara sahip olmayan öğrencilerin eğitim ve öğretimi yatılı okullar tarafından yerine getirilir (Bostan, 2005). Bu madde, 16.06.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 9. maddesi ile “ilkokullar ve ortaokullar bağımsız okullar olarak kurulabileceği gibi şartlar dahilinde birlikte de kurulabilir. Nüfusun seyrek ve dağınık olduğu yerlerde, köyler gruplaştırılarak, merkezi

konumda olan köylerde İlköğretim bölge okulları ile bu okullara bağlı pansiyonlar, gruplaştırmının yapılamadığı yerlerde ise Yatılı İlköğretim Bölge Okulları kurulur” şeklinde değiştirilmiştir (MEB, 1995).

Yatılı İlköğretim Bölge Okulu, İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde “Nüfusun az ve dağınık olduğu ve zorunlu öğrenim çağındaki öğrenciler için okulu bulunmayan uzak yerleşim yerlerindeki öğrencilerin parasız yatılı olarak, yakın çevredeki öğrencilerin ise gündüzlü olarak eğitim-öğretim gördükleri ilköğretim okulu” olarak belirtilmektedir (Udum, 2012). Tarihimize bakıldığında yatılı okulların ilk örnekleri olarak medreseler karşımıza çıkarmaktadır. İlk olarak Karahanlılar döneminde kurulan medreseler, Selçuklular döneminde yoksul ve yetenekli çocukları okutup topluma kazandırma düşüncesiyle geliştirilmiş ve ülkenin her yanına yayılmıştır (Akyüz, 2008,s. 21-44).

Osmanlı döneminde medrese eğitimi devam ederken yatılı okullara benzer özellikle başka bir okul ise Enderun mektepleridir. Enderun mektebi esasında Hıristiyan tebaandan yetenekli çocukların alınarak başarılı ve güvenilir devlet adamı ve asker yapılması amacını taşımaktadır (Akyüz, 2008: 96). İlk kez medreselerle başlayan yatılı okul olgusu Fatih Sultan Mehmet döneminde daha da düzenli bir duruma getirilerek külliyele oluşturulmuştur. Fatih Sultan Mehmet bu külliyele kapsamında aşevleri (imarethane), kütüphane ,Dar üt Talim denilen ilkokullar ve Hücre adı verilen barınma yerleri açmıştır. Kanuni Sultan Süleyman dönemine gelindiğinde medreselerin içinde “Sübyan mektepleri” de açılmıştır (Erkul, 1997,s.118-119).

Tanzimat döneminde açılan Darüşşafaka ile Balkanlarda açılan ıslahhanelere öğrenciler yatılı olarak alınmış ve dönemin şartlarına göre eğitim öğretim vermiştir. 1916’ da açılan Darüleytamlar ise düşman işgali, açlık, yoksulluk ve savaş gibi sebeplerden ötürü yetim ve öksüz durumda olan çocukların korunup bakılmasıyla ilgilenmiş, bu çocukları bünyesinde barındırıp, çocuklara okuma ve yazma öğretmek bir meslek sahibi edebilmek için çalışmıştır (Erkul, 1997:118-119). Yaşadığı bölgede eğitim öğretim ihtiyacını karşılayamayan öğrenciler için yatılı okullar, onların eğitim ve diğer birçok ihtiyacını karşılamıştır.

Atatürk 1 Mart 1923 yılında TBMM’nin açılış konuşmasında eğitimin yatılı mekteplere olan ihtiyacından ve bu mekteplerde çocuklara ahlak, yurt sevgisi ve kardeşlik

kavramlarının aşılacağını, yatılı okullara duyulan ihtiyacı belirtmiş ve bir anlamda yatılı okulların temelini atmıştır (Dikmen, 1990).

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra 26 Mart 1926 tarih ve 789 sayılı Maarif Teşkilatı Kanunu ile eğitim sistemine yeni bir şekil verilmiştir. Kanunun 5. maddesine göre ilköğretim okulları şu şekilde sınıflandırılmıştır (Maarif Vekilliği, 1944):

1. Şehir ve Kasaba Gündüzlü Mektepleri

2. Şehir ve Kasaba Yatılı Mektepleri

3. Köy Gündüz Mektepleri

4. Köy Yatılı Mektepler

1942 yılına gelene kadar köylerde açılan okulların neredeyse yarısı, üç sınıflı eğitimli, geri kalanı ise beş sınıflı öğretmenli veya eğitimli okullardır. Bu üç sınıflı okulları bitiren çocuklara 4. ve 5. sınıfı okuma şansı verebilmek adına özellikle üç sınıflı okulların olduğu yerlerde pansiyonlu veya pansiyonsuz Köy Bölge Okulları açılmasında yarar olacağına karar verilmiştir. Bu bölge okulları cumhuriyetin ilanından sonraki ilk yıllarda kurulması arzu edilen yatılı mekteplerin bir devamı olarak düşünülebilir (Bostan, 2005).

1958 yılında Adana'nın Ceyhan ilçesinde bulunan Mustafabeyli kasabasında Bölge Yatılı Erkek Okulu inşa edilerek, ilk YİBO'nun temeli atılmıştır. Okul Afganistan'dan gelen 9 öğrenciyle 1959 yılının Mart ayında yatılı okul olarak eğitime başlamış ve 1963-1964 öğretim yılıyla birlikte yatılı kız öğrencileri de kabul etmeye başlamıştır (Bostan, 2005). 1961 yılında 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim kanununun çıkarılması ile ilköğretim sekiz yıla çıkmış ve "temel eğitim" sıfatını almıştır. Alanında uzman olan kişilerden oluşan bir çalışma grubu kurularak Temel Eğitim modeli geliştirilmiştir. Temel Eğitim Modeli 1971-1972 öğretim yılında, 12 Bölge yatılı okulunda ve ilkokulda denenmek üzere uygulanmaya konulmuş, yapılan değerlendirme araştırmalarıyla uygulamanın başarılı olduğu saptanmış ve 1976 yılına kadar bütün yatılı bölge okullarında Temel Eğitim Modeli'nin uygulamasına geçilmiştir. 1983 yılında temel eğitim okullarının adının ilköğretim okulu olarak değiştirilmesiyle, yatılı bölge okullarının adı "Yatılı İlköğretim Bölge Okulu" (YİBO) halini almıştır (Arı, 2000).

YİBO' lar 222 sayılı kanuna göre hazırlanan "Bölge Okulları Yönetmeliği"nin 1. Maddesi gereğince planlanarak açılmaya başlamıştır. İlgili yönetmeliğin 1. maddesine göre; Henüz bir okul açılmamış, evleri veya ev grupları birbirinden uzak ve dağınık olan köylerde, birbirine yakın birkaç köyün bulunduğu yerlerde gündüzlü, yatılı, pansiyonlu bölge okulları açılır" hükmü gereğince plânlanarak açılmaya başlanmıştır (Gülbeyaz, 2006)

Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde yapmış olduğu 21.07.2012 tarihli değişiklikle, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına alınacak öğrencileri: "Okulu olmayan veya öğrenci sayısının yetersiz olmasından dolayı okulu kapatılan yerlerdeki öğrenciler ile birleştirilmiş sınıflarda öğrenim görerek dördüncü sınıfı tamamlayan ve taşınmalı ilköğretim kapsamına alınamayan mecburi ilköğretim çağındaki öğrenciler" şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca aynı değişiklikte bulunduğu ilde Yatılı Bölge Ortaokulu bulunmayan öğrencilerin, kontenjanlarının yeterli olması halinde diğer illerdeki Yatılı Bölge Ortaokullarına yerleştirileceği belirtilmiştir (Resmi Gazete, 2012: 22).

Mevzuatın sadeleştirilerek basitleştirilmesi ve düzenlenmesi kapsamında "15/8/1983 tarih ve 83/9650 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul Pansiyonları Yönetmeliği" hükümleri ile "26/5/2008 tarihli ve 2008/13763 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Burs, Parasız Yatılılık ve Sosyal Yardımlar Yönetmeliği" daha sade hale getirilerek " Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmî Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği" taslağı adı altında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve resmî özel okullar, ortaokullar, okul pansiyonları ve imam hatip ortaokulları ile ortaöğretim kurumlarındaki yatılılık, bursluluk, sosyal yardımlar ile ilgili usul ve esasları da içine alacak şekilde yeniden düzenlenmiştir (<http://ogm.meb.gov.tr>).

2.4.1 Yatılı Okulların Amaçları

Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının kuruluş amaçları Türk millî eğitiminin amaç ve ilkeleri göz önünde bulundurularak şu şekilde belirlenmiştir (MEB, 2008).

1. Nüfusu az ve dağınık olan yerlerdeki öğrencileri okula ve öğretmene okula kavuşturmak
2. Köylerde özel eğitime görmeye ve korunmaya ihtiyaç duyan çocuklar ile okul öncesi çocukların eğitimi için sınıflar açmak
3. Belli köylerde Türk dilini ve Türk kültürünün yayılması faaliyetine yardımcı olmak
4. Çevrenin eğitim, sağlık, hayvancılık, tarım ve kalkınma faaliyetleri için bir merkez görevinde olmak
5. İlkokul eğitimini tamamlayan çocuklara zorunlu öğrenim çağını tamamlayana dek tamamlayıcı kurslar ve sınıflar açarak, çocuklara bölge şartlarına göre birçok alanda elverişlilik kazandırarak, yetenekli olan çocukları üst seviyedeki öğrenime hazırlamak
6. Bağımsız öğretmenli okullardan mezun olan çocukların beş sınıflı ilkokulu da tamamlamalarını sağlamak
7. Çevrede sadece bir öğretmenin ders verdiği ilkokullarda öğrenim gören dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin birden fazla öğretmenin ders verdiği okullardan yararlanmalarını sağlamak
8. Çevre öğretmenlerinin bir araya gelerek görüştükleri, tecrübe ve deneyimlerini paylaştıkları bir yer olarak öğretmenlerin görevlerinin başında yetiştirilmelerine sağlamak

Okulu bulunmayan kırsal kesimde, köy ve köy altı yerleşim birimlerinde yaşayan çocuklar ile yoksul aile çocuklarının ilköğretim hizmetlerinden faydalanmasını sağlamak amacı ile açılmış olan yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okullarında okuyan çocuklarımızın yiyecek, giyecek, ders kitabı, defter, ders araç – gereci, harçlık ve diğer giderleri devlet tarafından sağlanmaktadır (Gülbeyaz, 2006).

2.4.2 Yatılı İlköğretim Bölge Okullarını Diğer Okullardan Ayıran Özellikler

Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ile diğer okullar arasındaki farkları aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Udum,2012):

- 1- Diğer okullarda öğrencilerin okulda bulunma süresi hafta içi 6–8 saatle sınırlı kalmakta iken Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında yaşam 7 gün 24 saat sürmektedir.
- 2- Yatılı İlköğretim Bölge Okulları öğretimin yanı sıra, aynı zamanda çocuklara gelecek yıllarda ihtiyaç duyacakları yaşam becerilerini edinmelerini amaçlar.
- 3- Bu okullarda öğrenciler diğer okullara kıyasla daha az sayıda öğrencinin olduğu sınıflarda, en uygun kaynaklarla ve iyi planlanmış programla daha elverişli eğitim görebilmektedir.
- 4- Öğrenciler, istedikleri her an öğretmenlere ve destek personeline ulaşabilmektedir.
- 5- Öğrenciler, kendi kendilerine güdülenmekte ve birlikte çalışabilmektedirler.
- 6- Öğrenciler, ders çalışırken öğretmenler tarafından sürekli denetlenmekte ve desteklenmektedir.
- 7- Öğrenciler, başkasından bağımsız olarak iş yapabilmeyi, bireysel ve toplumsal sorumluluklarını, geleneksel değerleri öğrenmektedir.
- 8- Öğrenciler, ödevlerini yapmak için fazlasıyla zaman bulabilmektedir.
- 9- Öğrenciler, eğitim-öğretim zamanları dışında da etkinliklere katılarak daha verimli zaman geçirmektedirler.
- 10-Öğrenciler, öz bakım becerileri edinme, parasını yerinde harcama gibi program dışı becerileri de kazanarak bireysel olarak yetebilmeyi öğrenmektedir.
- 11-Öğrenciler, okulda yapılandırılmış, oluşturulmuş yaşam biçimiyle daha yüksek akademik sonuçlar elde edebilmektedirler.
- 12-Öğrenciler, dilerse bir üst eğitim-öğretim kurumunda ücretsiz yatılı şekilde öğrenimine devam edebilmektedir.
- 13-Öğrenciler, rutin ve sürekliliği olan bir ortamda bulunacaklarından kendi öz disiplinlerini kazanmakta ve gelecek için sistemli çalışma alışkanlıkları kazanabilmektedir.

YİBO' larda, ilköğretim okullarında da var olan bölümlerin yanında ayrıca kız ve erkek öğrenciler için iki farklı binadan meydana gelen ve her odada 8'er kişinin kalabileceği duş, dinlenme odası, çamaşırhane, revir gibi bölümleri içeren yatakhane, yemekhane, mutfak ve öğretmenler için lojman bulunmaktadır (MEB, 1998)

Ülkemizde 2000-2012 yıllarına ait Yibo ve Yibo Öğrencileri sayısını içeren Milli Eğitim Bakanlığı Örgün Eğitim İstatistikleri Tablo 1'de verilmiştir (<http://iogm.meb.gov.tr>).

Tablo 1. 2000-2012 Yılları Arası Yibo Ve Yibo Öğrencileri Sayısı

Yıllar	Okul sayısı	Kapasite	Erkek öğrenci sayısı	Kız öğrenci sayısı
2000-2001	247	131.161	95.297	35.864
2001-2002	275	139.971	99.865	40.106
2002-2003	285	140.779	97.495	43.284
2003-2004	289	144.446	98.598	45.848
2004-2005	299	142.788	95.743	47.045
2005-2006	300	135.524	88.690	46.834
2006-2007	603	282.132	167.988	114.144
2007-2008	603	267.156	156.846	110.670
2008-2009	593	262.838	149.051	113.787
2009-2010	574	265.285	145.695	119.590
2010-2011	539	247.563	131.874	115.689
2011-2012	495	212.894	112.355	100.539

Tablo1. incelendiğinde YİBO ‘ da öğrenim gören öğrencilerin sayısının genel anlamda yıllara göre arttığı görülmektedir.

İlköğretim uygulamalarının hemen hepsinde olduğu gibi YİBO uygulamalarında da öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler açısından sorunlarla karşılaşmaktadır. Ancak, yatılı okul olmalarından ötürü YİBO’ larda var olan problemler diğer eğitim kurumlarına nazaran birçok açıdan farklılık göstermektedir.

Anne baba desteği çocuğun psikolojik, fizyolojik gelişimi açısından oldukça önemlidir. Günü 24 saat olarak düşündüğümüzde, okul saatleri dışında kalan süre neredeyse çocuğun yaşamının dörtte üçüdür ve çocuk bu süreyi aile içerisinde geçirmektedir. Bu durum okul yıllarında çocuğun ailesi ile etkileşiminin önemini ortaya koymaktadır. Ancak YİBO’ larda öğrenciler, eğitim-öğretimlerine ailelerinin yanında kalarak devam edemediklerinden dolayı, okul haricinde de arkadaşları ve öğretmenleri ile vakitlerini değerlendirmeye devam etmektedirler. Bu da YİBO’ larda öğrencilerin hem sosyal hem de psikolojik gelişim süreçlerinde okulun rolünün aileye ve diğer okullara kıyasla daha fazla önemli hale gelmesine neden olmaktadır (Kazu ve Aşkın, 2011).

Çetinkaya (2013)’ e göre YİBO öğrencileri ailelerine fazlasıyla özlem duymakta, bu nedenle birçoğu okula gelmeyerek veya tatil zamanlarında okulu erken terk ederek, tatil sonrası okula zamanında gelmemektedir. Bu nedenle 180 iş günü olan eğitim-öğretim yılı YİBO’ larda 120 iş gününe kadar gerilemektedir. Belirtilen durum öğrencilerin başarısını olumsuz hale getirmektedir.

Koroğlu (2009)’ a göre fiziki şartlar açısından; yaşı büyük olan öğrencilerin yaşı küçük öğrenciler ile aynı yatakhanelerde kalmaları, hamam tipi banyolarda topluca yıkanmaları çeşitli risk ve problemleri de meydana getirmektedir. Ayrıca pansiyon binalarının düzenli olmadığından ve yeterli sayıda olmadığından, yemekhanenin amacına uygun olarak kullanılmaması, araç ihtiyacı yine bu okulların sorunları arasındadır. Eğitim öğretim açısından; materyal eksikliğinin olması, yeni programlar hazırlanırken bu okullarda okuyan öğrencilerin boş zamanlarının dikkate alınmayarak programlara bu zamanları dolduracak faaliyetlerin eklenmemesi, yaşı tutamayan çocukların dahi kayının yapılması, ders dışı faaliyetlerin bütün öğrencileri kapsayacak şekilde yapılmaması YİBO ‘ların belli başlı sorunları arasındadır.

Arı (2002)' nın Uşak ili merkezi ve ilçelerindeki okullarda yapmış olduğu “Normal, Taşımali ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması” isimli çalışmasında bu okulların öğrencileri arasındaki farklılıklar aşağıdaki gibi belirtmiştir:

1. YİBO öğrencilerde aileye duyulan özlem, derslere ilgisizlik, mutsuzluk, asabiyet gibi ruhsal olumsuzlukların oldukça yüksek oranda görüldüğü okullar olup, genel anlamda bu yatılı öğrencilerin tümünde rahatsızlıklar gözlenmiştir.
2. Taşımali İlköğretim ve YİBO öğrencilerinde, sabah saatlerindeki ilk derste kendini rahatsız hisseden öğrencilerin oranı, Normal İlköğretim öğrencilerine kıyasla çok yüksektir.
3. Okulda tüm gün boyunca kendini rahatsız hisseden öğrenciler en yüksek oran YİBO' lardadır. Bu durumun yüksek görülme oranı YİBO, Taşımali, Normal sıralama şeklinde sıralamayı izler.
4. Sınıfta başarı durumu çok iyi-iyi olan öğrencilerin oranı normal ilköğretim okullarında en fazla, YİBO' larda en düşüktür.
5. Kendilerinde sabah ilk derste, rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranı, evleri ile okul arasındaki mesafenin artmasına bağlı olarak yükselerek artmaktadır. Ev ile okul arasındaki uzaklığın 5 km ve üzerine çıktığında okulda kendilerini genellikle mutlu hissettiğini söyleyen öğrencilerin oranında büyük bir düşüş görülmektedir.

Kefeli (2005) Bolu ilinin Mudurnu ilçesinde yaptığı “İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi, Normal, Yatılı ve Taşımali İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması” konulu çalışmasında ulaştığı sonuçlar şu şekildedir :

1. Normal İlköğretim okullarında, öğretmenler öğrencileri derse motive ederken sabah derslerine göre öğleden sonra işlenen derslerde daha fazla zorluk çekerken; Taşımali İlköğretim ve özellikle de YİBO öğrencilerinde sabah derslerine motive ederken daha fazla zorluk çekmektedirler.
2. Erkek öğretmenlerden, öğrenci velilerine ulaşmak istediklerinde genellikle ulaşabildiklerini belirten öğretmenlerin oranı, bayan öğretmenlerden daha yüksektir.
3. Bayan öğretmenlerde öğrencileri sabah ilk saatte işlenen derse hazırlamada ve öğleden sonra işlenen derslere öğrencileri motive etmekte zorluk çeken oranı, erkek öğretmenlerden biraz daha yüksektir.
4. Okuldayken gün boyu öğrencilerde en fazla hissedilen rahatsızlık baş ağrısı olup, rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranı en yüksek YİBO' da, ikinci Taşımali İlköğretimde ve en düşük de Normal İlköğretimdedir.

5. Öğrencilerin sınıftaki başarı puanı çok iyi-iyi olanlar; Normal İlköğretim öğrencilerinde en yüksek, YİBO öğrencilerinde ise en düşük orandadır. Ayrıca, öğrencilerin %20'den fazlasının, kendi başarı durumu hakkında hiçbir fikri yoktur.
6. Normal İlköğretim' deki öğrencileri yine "Normal İlköğretim Okulları" nı tercih ederken Taşımali İlköğretim' deki öğrencileri en çok YİBO' ları, YİBO' daki öğrencileri ise en yüksek oranda Taşımali İlköğretimi tercih etmektedir.
7. Okullarındaki dersliklerini en fazla rahat bulan öğrenciler sırasıyla; YİBO, Taşımali ve Normal İlköğretim Okulu öğrencileridir.
8. Okuldayken kendini mutlu hissedenden öğrencilerin oranı çoktan aza; Normal, Taşımali ve YİBO öğrencileridir
9. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre okul tercihleri incelendiğinde kız öğrencilerin öncelikle normal ilköğretimi yoksa Taşımali ilköğretimi en son olarak YİBO' ları tercih ettikleri görülmektedir. Erkek öğrenciler için ise durum bunun tam tersidir.

Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı yatılı ve pansiyonlu okullar yönetici kılavuz kitabında "YİBO' larda yaşanan sorunların en başında öğrencilerin YİBO'dan "kaçma" sorunu" olduğu ve öğrencilerin okullardan kaçma nedenleri arasında aşağıdakileri sebeplerin sayılabileceği ifade edilmiştir (Çetinkaya. 2013):

1. Öncelikle anne ve babası olmak üzere tüm sevdiklerinden ayrılması,
2. Geldiği yeni ortama uyum sağlayamaması;
3. Sevgi ve ilgi gördüğü bir ortamda yaşarken, istemeden bu ortamdan ayrılması;
4. Geldiği okulda istediği aile ortamını ve beklediği sevgiyi bulamaması;
5. Okul idaresinin baskıcı tutum sergilemesi, öğretmenlerin istediği sevgi, şefkat veya yakınlığı göstermemesi;
6. Yaşadığı köyü ve köydeki arkadaş ortamını özlemesi;
7. Okul içinde yeterli seviyede sosyal aktivitelerin olmaması;
8. Okulun fiziki olanaklarının yeteri kadar uygun olmaması;
9. Ailelerin öğrenciyi okula bıraktıktan sonra ona karşı ilgisiz kalması ,öğrenciyi arayıp sormaması; .

Devlet tarafından nüfusu seyrek ve dağınık olan yerleşim yerlerindeki çocuklar ile taşıma olanağı bulunmayan yerleşim yerlerindeki çocuklara, eğitim-öğretim imkânı sağlamak için YİBO' lar kurulmuştur. Fakat bu okullarda çocuklar aile özlemi, sağlık problemleri, uyum sorunları, akran baskısı, hava şartları kötü olması halinde okulda mahsur kalma, istedikleri zaman dışarı çıkamama, araç – gereç eksikliği, ders çalışma imkanının az olması gibi

zorluklar yaşamaktadır. Bu zorluklar okulda eğitimi zorlaştırmaktadır. Bu durum ise çocukların akademik başarısını ve derslere yönelik tutumunu etkilemektedir.

2.5. Yahyalı İlçesi

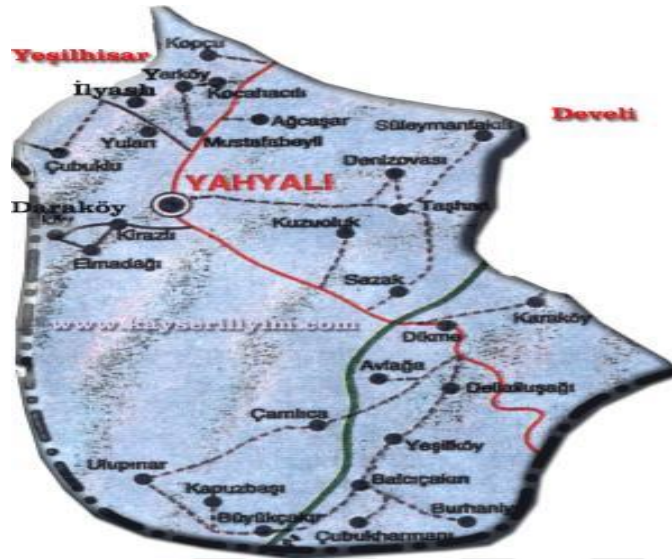
Yahyalı ilçesi Kayseri ilinin güneyinde yer alır. İlçenin kuzeyinde Develi, güney batısı, Güneydoğusu Adana'nın Feke İlçesi ve güneyi Niğde'nin Çamardı ve Kayseri'nin Yeşilhisar İlçeleri ile çevrili olan yeridir. 1954 yılında ilçe olan Yahyalı Kayseri ilinin Develi İlçesindeki sonraki ikinci büyük yerleşim yeridir.

Erciyes Dağı'nın güney yönünde yer alan Sultan Sazlığı' nı kuşatan düzlüklerin ve Sakız Dağı'nın doğuya bakan yamaçlarında bir vadi içinde kurulmuş olan ilçenin denizden yüksekliği 1210m'dir. Yüz ölçümü 1225 km² olan ilçe vadi boyunca uzunluğu 8km.'yi bulan bir mesafeyi kaplamaktadır.

Toros dağları kuşağının en yüksek ve en düzgün olanı Yahyalı-ile Silifke-Göksu arasında uzanmaktadır. Bu durum ilçenin yeryüzü şekillerinin ve coğrafi yapısının adeta belirleyicisi olmuştur. İlçenin güneybatı-kuzeydoğu yönünde uzanan Aladağların yükseltileri 1000 ile 3000 m arasında değişmektedir (<http://yahyali.bel.tr>). Bu durum ilçenin özellikle bu bölgesinin dağlık ve engebeli bir araziye sahip olmasına ve bu bölgede yer alan yerleşim birimlerine ulaşımın oldukça zor hale gelmesine neden olmaktadır.

İlçenin özellikle güneyinde bulunan rakımı düşük ormanlık bölgede tamamen Akdeniz iklimi hüküm sürmekle beraber genel ilçede anlamda karasal iklim hüküm sürer. İlçenin yıllık yağış ortalaması maksimum 500 mm dir. İlçeye yağan kar kalınlığı en fazla 33 cm olup karın yerde kalma süresi 27 gündür. İlçenin coğrafi konumundan dolayı ilçede ekonomik olarak kısmen kendi içinde kapalı bir yapı oluşmuştur. İlçe Kayseri-Adana karayolundan 31 km içeride olması nedeniyle buraya gelen yol “çıkılmaz sokak” durumunda. Ekonomik yapı “Pazar ekonomisine” değil, “aile ekonomisine” dayalı olup bu durum ilçe halkı içe kapanık bir hal almasına neden olan etkenlerin başlıcaları olmuştur (<http://yahyali.bel.tr>).

Şekil 1. de Yahyalı ilçesi ve ilçe de yer alan mahallelerin harita üzerindeki konumu verilmiştir.

Şekil 1. Yahyalı İlçesi (<https://slideplayer.biz.tr>)

Şekil 1 incelendiğinde ilçenin merkeze hem yakın hem uzak mesafede çok sayıda mahallesi olduğu görülmektedir.

2.5.1. Yahyalı İlçe' sinde İdari Yapı Ve Nüfus

İl İdaresi Yasasına göre örgütlenmesi sağlanmış olan ilçede Kaymakamın emri altındaki kuruluşlar; Jandarma Komutanlığı, Yazı İşleri Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Mal Müdürlüğü, Nüfus Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü, Tapu Müdürlüğü, Kütüphane Memurluğu, PTT Müdürlüğü, Orman İşletme Şefliği Müftülük Sosyal Güvenlik Merkezi Müdürlüğü 'dür. 2017 yılı TÜİK verilerine göre, ilçenin genel nüfusu 35.788 olan ilçe sınırları içerisinde 1 Belediye ve 41 Mahalle bulunmaktadır (<http://yahyalı.bel.tr>).

2.5.2. Yahyalı İlçesinin Ekonomik Yapısı

İlçede en eski ekonomik faaliyet halıcılıktır. Tezgahlarda el emeği ile dokunan halılar ülke genelinde bir çok pazarda satışa sunulmaktadır. Halıcılığın yanı sıra ; Elmacılık, Madencilik ve Madencilige bağlı Nakliyecilik ve Hayvancılık başlıca ekonomik faaliyetleri teşkil etmektedir. Maden nakliyesi lokomotif sektör olarak gelişmiştir (<http://yahyalı.bel.tr>).

2.5.3.Yahyalı İlçesi'nde Taşınalı Eğitim

Yahyalı ilçesinde taşınalı eğitim ilk olarak 2013-2014 eğitim- öğretim yılında ilkokul, ortaokul ve lisede öğrenim gören 541 öğrenci ile başlamıştır. Taşınalı uygulama ile taşınan öğrenci sayıları ve bu uygulama için ayrılan ödenek yıllara göre artmıştır.

İlçe de 2013-2019 yılları arasında taşınan ilkokul, ortaokul ve lise öğrenci sayıları, taşıma yapılan yerleşim birimi sayıları, öğrencilerin taşındığı merkez okul sayısı ve buna bağlı olarak oluşan maliyet miktarları Tablo 2. ve Tablo 3. de sunulmuştur.

Tablo 2. 2013-2019 Yıllarında Taşınalı Sistemle Taşınan İlkokul Öğrenci Sayıları ve Ödenek Miktarları

Eğitim – Öğretim Yılı	Taşınan Yerleşim Birimi Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Toplam Maliyet (TL, Taşıma Ve Yemek)
2013-2014	4	2	42	69239,88
2014-2015	5	3	61	73893,33
2015-2016	4	2	38	49293,96
2016-2017	4	2	35	52374,6
2017-2018	7	2	83	183403,26
2018-2019	9	2	92	...

Tablo 3. 2013-2019 yılları arasında taşınalı sistemle taşınan öğrenci (ortaokul ve lise) sayıları

Eğitim – Öğretim Yılı	Taşınan Yerleşim Birimi Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Toplam Maliyet (TL, Taşıma Ve Yemek)
2013-2014	23	9	499	703662,325
2014-2015	23	9	624	865048,534
2015-2016	23	9+ 1 İHO	623	1110198,085
2016-2017	23	9+ 2 İHO	616	1318719,256
2017-2018	23	9+ 2 İHO	603	1514574,16

Tablo 2. ve Tablo 3. de görüldüğü üzere ilçede taşımali sistemle öğrenim gören ilkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin sayısı, genel anlamda yıllar geçtikçe artmıştır. Buna bağlı olarak ta bu sistem için ayrılan ödenek miktarı her geçen yıl artmıştır.

2018-2019 eğitim- öğretim yılında ilçedeki 2 ortaokul taşıma merkezi olarak seçilmiştir. Bu iki okulda ise toplamda 137 öğrenci taşımali sistemle eğitim görmektedir.

2018-2019 eğitim- öğretim yılı itibari ile ilçeye bağlı toplam 23 mahalleden merkez okullara öğrenci taşınmaktadır. Taşıma yapılan mahalleler ve bu mahallelerin ilçe merkezine olan uzaklığı Tablo 4. de verilmiştir.

Tablo 4. 2018-2019 Eğitim-Öğretim Taşımali Sistemle Öğrenci Taşınan Mahallerin İlçe Merkezine Uzaklığı. (<http://www.kayseri.gov.tr/yahyali-ilcesi>)

Mahalle Adı	İlçe merkezine uzaklık (km)
Ağaçşar mahallesi	10
Avlağa mahallesi	26
Balcıçakırı mahallesi	50
Çamlıca mahallesi	37
Çavdaruşağı mahallesi	45
Çubuklu mahallesi	16
Delialıuşağı mahallesi	35
Derebağ mahallesi	35
Dikme mahallesi	25
İlyaslı mahallesi	5
Karaköy mahallesi	7

Tablo 4.ün devamı'

Mahalle Adı	İlçe merkezine uzaklık (km)
Kirazlı mahallesi	5
Kocahacılı mahallesi	17
Kopçu mahallesi	12
Mustafabeyli mahallesi	15
Sazak mahallesi	25
Aşağı senirköy mahallesi	17
Yukarı senirköy mahallesi	15
Taşhan mahallesi	21.7
Yerköy mahallesi	7
Yeşilköy mahallesi	40
Yuları mahallesi	7

Tablo 4. incelendiğinde ilçe merkezinde yer alan taşıma merkezi okullara 5 ile 50 km arasındaki mesafelerden öğrenci taşındığı görülmektedir. Bu mesafeleri alma süresi yer şekillerinin engebesine, iklim şartlarına ve taşıma aracının durumuna da bağlı olarak zaman zaman 2 saati bile bulabilmektedir. Özellikle ilçenin doğusu ve güneydoğusunda yer alan mahallelere (Balcıçakırı, Çubuklu, Avlağa, Çavdaruşağı,) giden yollar oldukça virajlı ve eğimlidir. bu durum bu mahallere ulaşımı zorlaştırmıştır. Özellikle de kış aylarınca zaman zaman yollar kapanmakta ve bu bölge de yer alan mahalleler ile ulaşım tamamen kesilmektedir.

2.5.4.Yahyalı İlçesi'nde Yatılı Bölge İlköğretim Okulları

İlçenin taşımali sistemle öğrenci taşımaya mesafe ulaşım ve yer şekilleri dolayısıyla uygun olmayan mahallelerindeki öğrenciler ise ilçe merkezinde bulunan YİBO' da kalarak öğrenim görmektedir.

İlçede biri kız diğeri erkek olmak üzere iki yatılı ilköğretim bölge okulu (YİBO) bulunmaktadır. Bu okulların ikisi de 1998 yılında eğitim öğretime başlamış olup kız YİBO ilk olarak 258 ,öğrenci erkek YİBO ise ilk olarak 452 öğrenci ile eğitim öğretime başlamıştır. Bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin sayısı ve öğrenciler için ayrılan ödenek miktarı yıllara göre artmıştır.

İlçe de 2018-2019 eğitim – öğretim yılında yatılı okullarda öğrenim gören öğrencilere ait istatistiksel veriler Tablo 5. de verilmiştir.

Tablo 5. 2018-2019 eğitim yılında Yahyalı Yibo' larda öğrenim gören öğrenci sayıları ve ödenek miktarı (Yahyalı kaymakamlığı bilgi edinme servisi)

Eğitim-Öğretim Yılı	Okul	Öğrenci sayısı	Ödenek miktarı (tl)
2018-2019	YİBO (Kız)	161	550532,12
2018-2019	YİBO(Erkek)	153	628733,79

Tablo 5. İncelendiğinde 2018-2019 eğitim – öğretim yılında ilçe merkezinde yer alan kız YİBO' larda 161 kız, 153 erkek öğrenci kaldığı görülmektedir. Ayrıca tabloda okullara gönderilen ödenek miktarları da verilmiştir.

YİBO' da öğrenim gören öğrenciler Cuma günü okul saati sona erince okuldan ayrılarak evlerine gitmekte, Pazar akşamı ise tekrar okula dönmektedirler.

2018-2019 eğitim- öğretim yılı itibari ile ilçeye bağlı toplam 12 mahalleden gelen öğrenciler ilçe merkezindeki YİBO' larda öğrenim görmektedir. Bu mahallelerin ilçe merkezine olan uzaklığı Tablo 6. da verilmiştir.

Tablo 6. 2018-2019 Eğitim Yılında Yahyalı Yıbo'larda Öğrenim Gören Öğrencilerin İkamet Ettikleri Mahallelerin İlçe Merkezine Uzaklığı

(<http://www.kayseri.gov.tr/yahyali-ilcesi>).

Mahalle adı	İlçe merkezine uzaklık
Ulupınar mahallesi	75 km
Kapuzbaşı mahallesi	67,3 km
Çubuk Harmanı mahallesi	67 km
Çavdaruşağı mahallesi	46,5 km
Yeşilköy mahallesi	41,9
Çağlalık mezrası	42 km
Sazak mahallesi	28,2
Dikme mahallesi	25 km
Çamlıca mahallesi	42,1 km
Aşağı senirköy mahallesi	17 km
Yukarı senirköy mahallesi	15 km
Kocahacılı mahallesi	17 km

Tablo 6. İncelendiğinde YİBO' larda öğrenim gören öğrencilerin 15 ile 75 km arası mesafelerden geldikleri görülmektedir. Bu durum da özellikle uzak mesafede ikamet eden öğrencilerin okuldan evine günü birlik gelip gitmesi mümkün olmamaktadır.

2.7. Fene Yönelik Tutum

Fen günlük yaşamın bir parçası olmakla birlikte insan her yaşta yaşadığı dünyayı yöneten prensipleri öğrenmek ister. Çocukluk dönemi olan 6-14 yaşları insanların en meraklı olduğu, araştırmayı en çok sevdikleri yaş aralığıdır ve çocuklar bu yaşlarda en çok fen konularını merak eder ve en çok fen konularından soru sorar. Çünkü Fen çocuğun bedeninin, yediği besinin, içtiği suyun, soluduğu havanın, kullandığı elektriğin, bindiği arabanın, beslediği hayvanın, büyüttüğü çiçeğin, bastığı toprağın, baktığı gökyüzünün, güneşin eğitimidir (Güldal, 1992).

Fen eğitiminde amaç; öğrencilerin içinde buldukları yakın ve uzak çevreyi yaşamsal, fiziksel ve yer bilimleri gibi açılardan tanımalarıdır. Fen eğitimi alan öğrenciler bilimsel yöntemlerle, soru sorarak araştırma yapmayı, gözlem yapmayı, problem belirleyerek bu problemlere ait hipotezler kurmayı, veriler toplayıp analizini yapmayı ve ulaştıkları sonuçlarla genellemelere ulaşmayı öğrenirler. Fen eğitiminde, bireyin kendisini ve çevresini anlamlandırmasına yardımcı olacak bilgilerin aktarılmasının yanı sıra, bilgiyi oluşturan, çevresini bilimsel olarak da ele alarak inceleyebilen bireyler yetiştirmek temel amaç olmalıdır (Başkurt, 2009).

Tutum bireyin yaşamı içinde karşılaştığı nesne, olay ya da konuya karşı geliştirdiği, duygu düşünce ve davranışların bireydeki olumlu ya da olumsuz yansımalarıdır. Yani tutum düşünce-duygu-davranış eğilimi bütünleşmesidir (Çağlar,2010).

Her birey çevresinde meydana gelen durumlara çeşitli anlamlar yükler. Yüklediği bu anlamlandırmaları birey kazanılmış deneyimleri olarak yansıtır. Bireyin inanç ve yaklaşımları bu tecrübeler sonucunda şekillenir ve tüm bunlar tutum olarak ifade edilir (Yenilmez ve Özabacı, 2003).

Tutum bilişsel ve etkileyici boyutlarıyla davranışı ve buna bağlı olarak ta öğrenmeyi etkilemektedir. Öğretim süreçleri yönünden bakıldığında bilgi ve yetenekten daha farklı olarak tutum, öğrenme için hem belirleyici hem de sonuç olarak düşünülebilir. Son yıllarda öğrencilerin bir derse ya da konuya yönelik tutumlarının o derse ya da konuya olan başarısının nasıl etkilediği üzerine birçok çalışma yapılmış, tutumun öğrenmeyle ilişkisi incelenmiş ve öğrenci başarısını birebir etkileyen boyutları ön plana çıkarılmıştır. Bu boyutlardan öğrencinin cinsiyeti, yaşı, ailesinin sosyo-ekonomik

durumu, kendine duyduğu özgüven, okulun fiziksel olanakları, okulun öğrencinin evi ile mesafesi ve öğrencinin okula ulaşım şekli, dersteki başarısı, öğretmenin dersteki tutumu en çok öne çıkanlarıdır (Kozcu Çakır, Şenler ve Göçmen Taşkın, 2007).

Fen eğitiminin niteliği verilen eğitim – öğretimin niteliği ile ilişkilidir. Bu bağlamda eğitim ve öğretimi veren kişinin yanında, eğitim öğretimin yapıldığı yer, yani okul ortamı da öğrencilerin fene yönelik tutumlarını etkilemektedir (Külçe, 2005).

Fen eğitiminde istenilen amaçlara ulaşabilmek için öğrencilerin dersteki motivasyonları ve derse yönelik tutumları oldukça etkilidir. Öğrenciler fen dersini öğrenmeye başladıkları ilk zamanlarda yeteri kadar destek alamaz ve olumsuz deneyimler yaşarlarsa öğrenim hayatları boyunca fen dersinden sakınacaklardır (Çağlar,2010). Bunun aksine öğrencinin mutlu ve huzurlu bir çevrede bulunması, rahat olarak yapabileceği etkinliklerin hazır hale getirilmesi öğrencilerde fen dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirmesini sağlayacaktır.

Öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutumları yıllarca aldıkları eğitime bağlı olarak gelişir. Öğrenciler yaşadıkları deneyimler sonucu fen bilimlerini sevmeyi ya da sevmemeyi öğrenirler. Çoğu öğrencinin erken yaşlarda oluşturduğu fen tutumları, okuldaki kazanımını, tutarlılığını ve sınıf çalışmasının kalitesini etkileyebileceği gibi ileriki hayatındaki bilimsel tutumunu ve görüşlerini de etkiler. Bu çok önemlidir, çünkü olumsuz tutumlar bir kez geliştiğinde değiştirmek zor olur (Külçe, 2005).

Öğrencilerin anne babası ve diğer aile fertleriyle olan ilişkileri, eve gelen misafirler, ders çalıştığı yerin durumu gibi pek çok etken öğrencinin ders çalışma alışkanlığını ve tutumunu etkilemektedir. Bunun yanı sıra ailelerin öğrencilere yönelik yanlış tutumu öğrenciye karşı ilgisizliği, baskısı, sertliği, hoşgörüsüzlüğü, sevgisizliği, çocuklarına ev işlerinde gereğinden fazla sorumluluk vermeleri vb. durumlar öğrencileri ders çalışmaktan soğumalarına, korku ve gerginlik yaşamalarına neden olmaktadır (Külçe, 2005).

Baymur ve arkadaşları (1978) tarafından yapılan araştırma da, öğrencilerden kendilerinin verimli çalışmalarına engel olan en önemli nedenlerden üçünü yazmalarını istemişlerdir. Öğrenciler bu duruma birinci neden olarak “zihinlerini yoran başka problemleri olması” ikinci neden olarak “ev ve yurt ortamlarının düzenli olmaması”,

üçüncü neden olarak ise “rahat bir çalışma ortamı bulamama” olduğunu belirtmişlerdir. Aynı araştırmada öğrencilerden onları verimli çalışmaya nelerin teşvik ettiğinin belirtmeleri istendiğinde ise öğrenciler buna sırasıyla “maddi rahatlık”, “kişisel sorunlarının olmaması” ve “aile içi ilişkilerinin düzenli olması” olarak ifade etmişlerdir (Tepe, 1999).

Kozcu Çakır ve diğ. (2007)' nin “İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi” isimli çalışmalarında, öğrencilerin sınıf düzeyleri ve yaşları arttıkça fen dersine yönelik tutum puanlarının düştüğü görülmüştür. Araştırma da ayrıca öğrencilerin yaşadıkları yerleşim birimi ile fen bilimleri dersine yönelik tutum puanları arasındaki ilişki de araştırılmış, tutum puanı yüksek olan öğrencilerin çoğunun köyde yaşadıkları görülmüştür. Bu durumun nedeninin de köydeki öğrencilerin, doğa ile içi içe olarak yaşamaları, yaşanan pek çok doğa olayını birebir gözlemleyerek bu doğrultuda olumlu yönde tutum geliştirmeleri olabileceği belirtilmiştir.

2.8. Tutumun Ölçülmesi

Sosyal psikolojide tutum kavramının ilk gelişimi sırasında bazı araştırmacılar sosyal tutumları bireysel tutumlardan ayırt etmişlerse de, bu gün için tutumlar artık bireysel olarak ele alınıp ölçülmektedir. Fakat çeşitli yöntemler kullanılarak bir grubun tutumları da ölçülebilir. Tutumlar doğrudan doğruya gözlenemez, ancak bir bireyin yaptıklarından anlaşılabilir. Duyuşsal özelliklerin yoklanmasında daha çok uzun süreli gözlem ya da tepkide bulunacağı değişik durumlar sunma şeklinde yollar izlenir. Ayrıca duyuşsal özellikler kişinin ne yapabildiğini ile değil, durum kendi gönlüne bırakıldığında ne yaptığı ile ilgili olduğundan bu özellikler ölçülürken; ya uzun süreli gözlem yapma yoluna gidilir, ya da öğrenci suni durumlarla karşılaştırılarak onun benzer gerçek olaylarda ne yapma eğiliminde olduğu belirlenmeye çalışılır. Çünkü bu özellikleri doğrudan değil dolaylı olarak ölçülür (Külçe, 2005).

Tutumlar da doğrudan doğruya ölçülemeyip, ancak bireyin yaptıklarından anlaşılabilir. Tutumlar öğrenme yoluyla edinilir ve inançlarla iç içedir. İnançlar tutumların duygusal yönlerinin söze dökülmüş halidir. Duyuşsal davranışlar ise bilişsel davranışlar gibi

doğrudan ölçmeye uygun değildir. Bu nedenle duyuşsal özellikler tutum ölçeği, öz kavramı ölçeği ve ilgi envanterleri ile yoklanabilir (Külçe, 2005).

Tutum ölçekleri kullanılarak kişi belirli yargılarla karşılaştırılıp, 5' li yada daha az veya çok ölçekler çerçevesinde, kişinin bu yargıya ne düzeyde katılıp katılmadığı sorulmaktadır (Türnüklü, 2000).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma kapsamında verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması süreçlerinde nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma nicel yöntem kapsamında tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu haliyle betimlemeyi hedefleyen bir araştırma yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda araştırmanın konusu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde, olduğu şekliyle tanımlanmaya çalışılır, değiştirme veya etkileme çabası gösterilemez. Önemli olan bilinmek istenen şeyi uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2009). Tarama deseninde en önemli avantajı oldukça çok bireyden oluşan örneklemden alınan bilgiyi sunmasıdır (Büyüköztürk vd., 2015). Bu çalışmada çok sayıda öğrencinin fen bilimleri dersine yönelik tutumları tek seferde ölçülmek istendiğinden, tarama modeli tercih edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Kayseri ilindeki yerleşik, taşınmalı ve YİBO ilköğretim uygulaması ile öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe öğrencileridir. Çalışmanın ulaşılabilir evrenini Kayseri ilinin Yahyalı ilçesinde yerleşik, taşınmalı ve YİBO ilköğretim uygulaması ile öğrenim gören ilköğretim ikinci kademe öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunda ise Yahyalı ilçesindeki iki YİBO' da öğrenim gören toplam 163 öğrenci ile taşıma merkezi olan 2 okulda öğrenim gören taşınmalı 115 öğrenci ve ilçe merkezinde ikamet ederek yerleşik olarak öğrenim gören 151 öğrenci olmak üzere toplam 429 öğrenci yer almıştır. Örneklemelerin bulunduğu okullardan YİBO ilçede iki

adet olduğu için ikisinde de uygulama yapılmıştır. Taşımali ve yerleşik öğrencilerin seçildiği okullar ise taşımali öğrencilerin sayısı dikkate alınarak taşımali öğrenci sayısının en çok olduğu taşıma merkezi iki okul amaçlı olarak seçilmiştir. Bu okullardaki örnekleme oluşturan 5.6.7. ve 8. sınıftaki öğrenciler ise rasgele (randon) örnekleme ile belirlenmiştir.

Örnekleme grubunun ilköğretim uygulamalarına göre dağılımları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. *Örneklemedeki Öğrencilerin İlköğretim Uygulamalarına (İ.Ö.U) Göre Dağılımı*

İ.Ö.U	Kız		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Yerleşik	81	54	70	46	151	100.0
Taşımali	65	57	50	43	115	100.0
Yibo	80	49	83	51	163	100.0

Tablo 7’de görüldüğü üzere, İ.Ö.U’ da yerleşik 151, taşımali 115 ve YİBO’ da 163 öğrenci yer almaktadır. Toplamda 429 öğrenci örnekleme grubunda yer almıştır.

Örnekleme grubunun cinsiyete göre dağılımları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. *Örneklemedeki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı*

Cinsiyet	N	%
Kız	226	52,7
Erkek	203	47,3
Toplam	429	100

Tablo 8’ de görüldüğü üzere örnekleme grubunda 226 kız, 203 erkek öğrenci vardır. Örneklemedeki kız ve erkek öğrencilerin sayıları birbirine yakındır.

Örneklem grubunun sınıf derecelerine göre dağılımları Tablo 9’da sunulmuştur

Tablo 9.Örneklemdaki öğrencilerin sınıf seviyelerine göre dağılımı

Sınıf	N
5	105
6	101
7	129
8	94
Toplam	429

Tablo 9. incelendiğinde çalışmanın örneklem grubunda 5. sınıflardan 105, 6. sınıflardan 101, 7. sınıflardan 129 ve 8. sınıflardan 94 öğrencinin yer aldığı görülmektedir. Sınıf derecelerine göre öğrenci sayıları birbirine yakındır.

Örneklem grubunun fen bilimleri dersi başarı notu durumuna göre dağılımları Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Örneklemdaki Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu Durumuna Göre Dağılımı

Fen Dersi Başarı Notu	N
5	158
4	135
3	100
2	32
1	4

Tablo 10' da görüldüğü üzere örneklem grubunda fen bilimleri başarı notu 5 olan 158 öğrenci, fen bilimleri başarı notu 4 olan 135 öğrenci, fen bilimleri başarı notu 3 olan 100 öğrenci, fen bilimleri başarı notu 2 olan 32 öğrenci ve fen bilimleri başarı notu 1 olan 4 öğrenci yer almaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini toplamak için fen dersine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk sayfasında öğrencilerin kişisel bilgilerine yönelik sorulara, ikinci sayfasında ise Fen Dersine Yönelik Tutum ölçeğine yer verilmiştir.

3.3.1.Fen Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (FYTÖ)

Araştırma da kullanılan tutum ölçeği Babaoğlu (2017) tarafından geliştirilmiş ve araştırmacının yüksek lisans tezinde kullanılmıştır. Geliştirilen ölçeğin geçerlik çalışması için Babaoğlu (2017) tarafından içerik ve yapı geçerliğine bakılmıştır. İçerik geçerliği için öğretmenler ve uzmanlar kendi alanlarında ölçeği incelemiş, uygun görüş belirtmişlerdir.

Yapı geçerliliğini ölçmek için faktör analizinden yararlanılmıştır.

Tablo 11. *Kaiser-Mayer Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm ve Barlett ' s Test Sonuçları*

Kaiser- Mayer-Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Yeterliği	0.95
Barlett Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri	11433.3

Tablo 11. de görüldüğü üzere Fen Bilimleri Dersi Tutum Ölçeği Kaiser- Mayer-Olkin (KMO) değeri 0.95, Barlett değeri 11433.3 olup , değerler yüksek değerler olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, faktör analizinin uygulanabilirliği ve maddeler arası korelasyonun olduğu görülmektedir. (Babaoğlu 2017)

Babaoğlu (2017) maddeler üzerinde madde analizi yaparak güçlü ve ayırt edici olan maddeleri ölçeğine koymuştur. Maddelerin aynı özelliği ölçüp ölçmediğine karar verebilmek için, korelasyona dayalı yapılan madde analizinde ölçme aracındaki her

maddeden alınan puan ile ölçme aracının tümünden alınan toplam puan arasındaki ilişkiyi (korelasyon katsayısı) hesaplamıştır.

Cronbach Alpha	Madde Sayısı
0.818	25

Çoğunluğu olumlu ifadeler içeren ölçeğin maddelerinin güvenilirlik katsayısı olan cronbach alpha değeri 0.818 olarak belirlenmiştir (Tavşancıl, 2002). Aynı zamanda cronbach alpha güvenilirlik katsayısının değerlendirme ölçütü aşağıdaki gibi belirtilmektedir.

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ aralığında ise; ölçek güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ aralığında ise; ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ aralığında ise; ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında ise; ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Ölçüt dikkate alındığında ölçeğin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğu görülmüş ve ölçek veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır ve 5’li likert tipi ölçme aracı tarzındadır. Ölçekte 6 olumsuz, 19 olumlu ifade yer almaktadır. Ölçekte yer alan her bir ifade için ‘Tamamen Katılıyorum’, ‘Katılıyorum’, ‘Kararsızım’, ‘Katılmıyorum’ ve ‘Hiç Katılmıyorum’ şeklinde seçenekler sunulmuştur.

Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeği EK-1 de sunulmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Ölçeğin uygulaması 2018-2019 eğitim - öğretim yılının ikinci döneminde Kayseri ili Yahyalı ilçesindeki iki YİBO ile taşınmalı ve yerleşik öğrencilerin birlikte eğitim gördüğü taşıma merkezi olan iki ortaokul olmak üzere 4 ortaokulda yapılmıştır. Örnekleme bulunan toplam 429 öğrenciye 25 sorudan oluşan Fen Bilimleri Dersine Yönelik Ölçeği uygulanmıştır.

Uygulama öncesi il valiliğinden gerekli izinler alınmış, okul idaresi ve öğretmenler araştırma hakkında bilgilendirilmiştir. Ölçeğin uygulandığı örneklem grubundaki 5. sınıflar YİBO’ daki altı şube, taşıma merkezi okullardaki 14 şube arasından; 6. Sınıflar

YİBO' daki sekiz şube, taşıma merkezi okullardaki 12 şube arasından; 7. sınıflar YİBO' daki on şube, taşıma merkezi okullarda 12 şube arasından ve 8. sınıflar YİBO' daki sekiz şube, taşıma merkezi okullarda 12 şube arasından rasgele örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Ölçeği yanıtlamaları için öğrencilere 25 dakika süre verilmiş ve uygulama öncesinde ölçeği nasıl doldurmaları gerektiği konusunda da bilgi verilmiştir. Ölçek araştırmacı tarafından elden dağıtılmış ve uygulanması süresince araştırmacı sınıfta gözlemci olarak yer almıştır. Ardından ölçek yine araştırmacı tarafından elden toplanarak incelenmiş ve uygun görülen analizler yapılarak veri toplama süreci tamamlanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Ölçeğin değerlendirilmesinde ise 'Tamamen Katılıyorum' seçeneği 5 puan, 'Katılıyorum' seçeneği 4 puan, 'Kararsızım' seçeneği 3 puan, 'Katılmıyorum' seçeneği 2 puan, 'Hiç Katılmıyorum' seçeneği ise 1 puan olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alan olumlu ifadeler yukarıdaki sıraya göre 5, 4, 3 ,2 ,1 şeklinde puanlanmış, olumsuz ifadeler ise 1, 2, 3, 4, 5 olacak şekilde verilen puanların toplamları alınmıştır.

Tablo 12. *Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (FYTÖ) Puanlaması*

Pozitif Tutum Cümlesi		Negatif Tutum Cümlesi	
Tamamen katılmıyorum	1	Tamamen katılıyorum	5
Katılmıyorum	2	Katılıyorum	4
Kararsızım	3	Kararsızım	3
Katılıyorum	4	Katılmıyorum	2
Tamamen katılıyorum	5	Tamamen katılmıyorum	1

Tablo 12. de görüldüğü üzere öğrenciler ölçekten en az 25, en fazla 125 puan alabilmektedirler. Öğrencilerin ölçekten yüksek puan almaları öğrencilerin fen bilimleri

dersine yönelik olumlu tutuma, düşük puan almaları ise olumsuz tutuma sahip olduklarını göstermektedir.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının öğrencilere uygulanmasının ardından her veri araştırmacı tarafından kontrol edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu işlem sırasında öğrencilerden 5 tanesinin veri toplama aracını eksik ya da hatalı doldurduğu fark edilmiş ve araştırmaya dahil edilmemiştir. Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Veriler analiz edilirken olumsuz tutum içeren 4. , 12. , 14. , 19. , 21. , ve 24. sorular ters soru olarak puanlanmıştır. Öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanının bağımsız değişkenlere göre ilişkisini incelemek için bağımsız örneklem t- testi ile tek yönlü ANOVA (one way anova) kullanılmıştır.

Tablo 13’de öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanlarının çalışmada yer alan değişkenler arasındaki ilişkisini belirlemek için kullanılan betimsel ve istatistiksel analizler sunulmuştur.

Tablo 13. *Bağımsız Değişkenlerin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Üzerine Etkisini Belirlemek İçin Kullanılan Analizler*

İlköğretim Uygulamaları değişkeni
<ul style="list-style-type: none"> •Betimsel istatistik •Tek Yönlü ANOVA •Post - Hoc Testi
Cinsiyet değişkeni
<ul style="list-style-type: none"> •Betimsel istatistik •Bağımsız örneklem t-testi
Sınıf düzeyi değişkeni
<ul style="list-style-type: none"> •Betimsel istatistik •Tek Yönlü ANOVA •Post-Hoc Testi
Fen bilimleri dersi başarı notu değişkeni
<ul style="list-style-type: none"> •Betimsel istatistik •Tek yönlü ANOVA •Post -Hoc Testi

Tablo 13. İncelendiğinde fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerine ilköğretim uygulamalarının etkisini belirlemek için bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanıldığı, fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerine cinsiyet değişkeninin etkisini incelemek için ise bağımsız örneklem t-testi kullanıldığı görülmektedir. Yine çalışmadaki sınıf düzeyi değişkeninin öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerine etkisini incelemek için bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmış, fen bilimleri dersi başarı notu değişkeninin fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerine etkisini incelemek için bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılmıştır.

3.6. Risk ve Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- Nicel desenlerden tarama deseni ile,
- Nicel veri analizlerinden t testleri ve tek yönlü varyans analizi ile,
- Yerleşik , taşınmalı ve YİBO öğrencilerinin tutum ölçeğine verdiği cevaplar ile sınırlıdır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın temel amacına uygun olarak geliştirilen hipotezlerin çözümü için toplanan verilerin analizleri sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Bölüm I' de problem durumu başlığı altında yer verilen alt problemler, null hipotezi formunda ifade edilerek $p = 0.05$ anlamlılık düzeyinde test edilmişlerdir. Bu hipotezleri test etmek için bağımsız gruplar t- testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Aralarında anlamlı fark çıkan gruplar için Post Hoc Testi uygulanmıştır. Bağımsız gruplar t- testi ve tek yönlü varyans analizinin (ANOVA) ilk varsayımı normallik varsayımıdır. Yani hipotezlere konu olan değişkenlerin normal dağılım sağlamaları halinde bu testler uygulanabilir. Bu nedenle hipotezlerde yer alan her bir değişkenin normal dağılım sağlayıp sağlamadığını belirlemek için, değişkenlere ait betimsel istatistik değerlerinden ve histogram grafiklerinden yararlanılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Bu bölümde “İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine ilköğretim uygulamalarının (Taşımalı, Yerleşik, Yıbo) etkisi var mıdır? ” sorusuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Null Hipotezi 1: H_{01} : İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine İlköğretim uygulamalarının (Taşımalı, Yerleşik, Yıbo) etkisi yoktur.

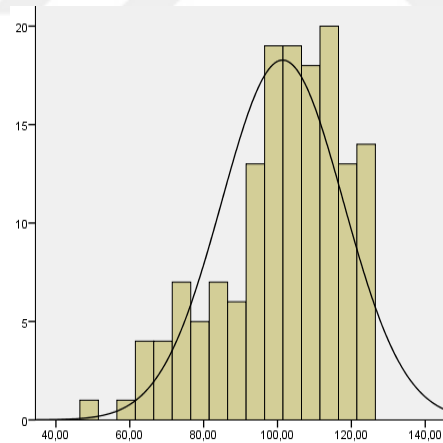
Katılımcıların fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarıyla ilköğretim uygulamalarına ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 15' de sunulmuştur.

Tablo 14. İ.Ö.U ' na ait Betimsel İstatistik Değerleri

	İ.Ö.U	N	\bar{X}	SD	Çarpıklık	Basıklık	Min	Max
Tutum	Yerleşik	151	101,3	16,4	-0,294	-0,596	49	125
	Taşımali	115	92,6	18,7	-0,768	0,016	39	125
	Yibo	163	83,6	18,4	-0,717	0,037	35	118

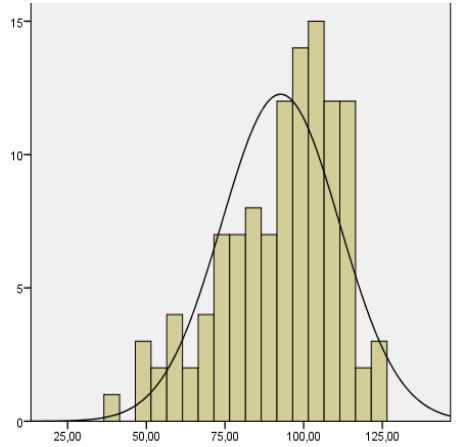
Tablo 14 incelendiğinde, toplam puan ortalamaları arasında ise en yüksek ortalama Yerleşik sistemle öğrenim gören öğrencilere ait olup ($\bar{X}=101,36$), en düşük ortalama YİBO ' da öğrenim gören öğrencilere aittir ($\bar{X}=83,61$). Taşımali sistemle öğrenim gören öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=92,66$) ise diğer iki grubun tutum puanı ortalaması arasında bir değer almıştır. Ayrıca, basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında olduğu, bu anlamda grupların normal dağılım gösterdiği görülmektedir.

Yerleşik, taşımali ve YİBO' da öğrenim gören öğrencilere ait verilerin dağılımını betimleyen histogram grafikleri aşağıda görülmektedir

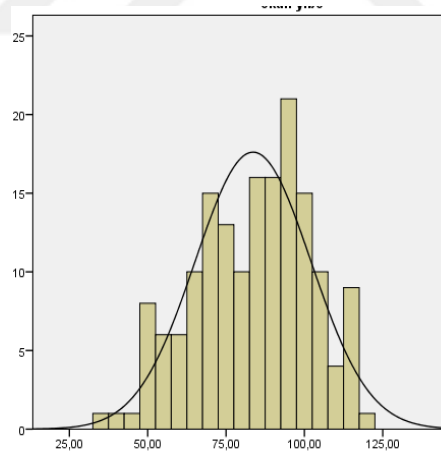
Şekil 2. Yerleşik Sistemle Öğrenim gören Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 2' ye bakıldığında Yerleşik sistemde öğrenim gören öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 14 ve Şekil 2 birlikte değerlendirildiğinde Yerleşik sistemde öğrenim gören öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Şekil 3. Taşımali Sistemle Öğrenim Gören Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 3' e bakıldığında Taşımali sistemle öğrenim gören öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 14 ve Şekil 3 birlikte değerlendirildiğinde Taşımali sistemle öğrenim gören öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Şekil 4. YİBO' da Öğrenim gören Öğrencilerin Tutum Paunlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 3' e bakıldığında Yibo' da öğrenim gören öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 14 ve Şekil 4 birlikte değerlendirildiğinde Yibo' da öğrenim gören öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine verdikleri yanıtların öğrencilerin öğrenim gördükleri ilköğretim uygulaması değişkenine göre anlamlı

farklılık oluşturup oluşturmadığını test etmek için tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) uygulanmıştır. Varyans analizi sonuçları Tablo 15' te verilmiştir.

Tablo 15. *İ.Ö.U 'na Göre Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları*

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbetslik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar arası	24720,343	2	12360,172	38,771	,000
Gruplar içi	135809,391	426	318,801		
Toplam	160529,734	428			

* $p < 0,05$

Analiz sonucu anlamlılık düzeyi 0,00 bulunmuştur. Tablo15 incelendiğinde, ilköğretim uygulamalarının tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir ($p < .05$). Bu farkın hangi gruplar arasında ve hangi yönde olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc Testi yapılmıştır. Post Hoc Testi sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. *Tutum Puanlarının İ.Ö.U Değişkenine Göre Post-Hoc Testi Sonuçları*

Okul	Okul	Ortalamalar farkı	Standart Hata	p
Taşımali	YİBO	9,04737*	2,17440	,000
	Yerleşik	-8,70337*	2,20985	,000
Yibo	Taşımali	-9,04737*	2,17440	,000
	Yerleşik	-17,75074*	2,01671	,000
Yerleşik	Taşımali	8,70337*	2,20985	,000
	YİBO	17,75074*	2,01671	,000

Yapılan post hoc test sonuçlarına göre her ilköğretim uygulaması gruplarının ölçülen tutum puanları arasında anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Yerleşik öğrencilerin tutum puanları ortalaması ($\bar{X}=101,36$) ile Yibo öğrencilerinin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=83,61$) arasında , yerleşik öğrencilerin lehine fark vardır. Yerleşik öğrencilerin tutum puanları ortalaması ($\bar{X}=101,36$) ile taşımali öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=92,66$) arasında , yerleşik öğrencilerin lehine fark vardır. Taşımali öğrencilerin tutum puanları ortalaması ($\bar{X}=92,66$) ile Yibo öğrencilerinin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=83,61$) arasında ise taşımali öğrencilerin lehine fark vardır.

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Bu bölümde İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine cinsiyetin etkisi var mıdır? sorusuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Bu soruya cevap verebilmek için aşağıda verilen null hipotezi betimsel istatistikler ve bağımsız gruplar t-testi ile test edilmiştir

Null Hipotezi 2: H_{02} : İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine cinsiyetin etkisi yoktur.

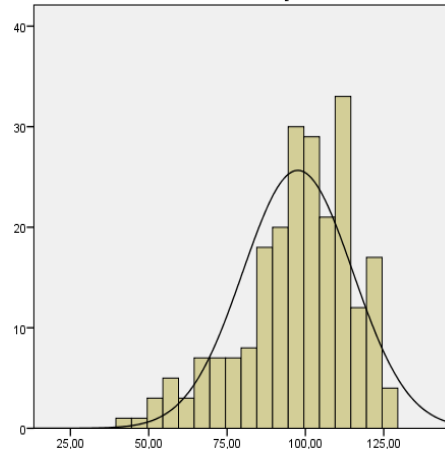
Grupların tutum ortalamalarına ve gruplar arasındaki tutum ortalamalarının farkının anlamlılık durumuna bakılmıştır. Öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarıyla cinsiyete ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 17 'de yer almaktadır.

Tablo 17. *Cinsiyete Göre Tutum Puan Ortalamalarının Betimsel İstatistik Değerleri*

	Cinsiyet	N	\bar{X}	SD	Çarpıklık	Basıklık	Min	Max
Tutum	Kız	226	97,58	17,56	-0,294	-0,596	42	125
	Erkek	203	86,38	19,60	-0,768	0,016	35	125

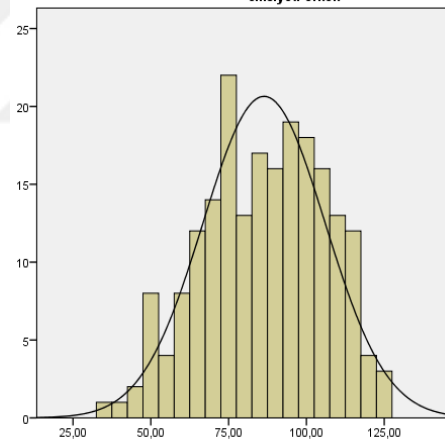
Tablo 17' de hipotez 2'ye ilişkin betimsel istatistik sonuçları incelendiğinde kız öğrencilerin fene yönelik tutum puanlarının ortalaması ($\bar{X}=97.58$), erkek öğrencilerin fene yönelik tutum puanı ortalamasından ($\bar{X}= 86,38$) yüksek olarak bulunmuştur. Ayrıca, basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında olduğu, bu anlamda kız ve erkek öğrencilerin tutum puan ortalamalarının normal dağılım gösterdiği görülmektedir

Kız ve erkek öğrencilere uygulanan normallik testi sonucu elde edilen sonuçlar, histogram grafikleri ile verilmiştir.

Şekil 5. Kız Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 5 incelendiğinde kız öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 17 ve Şekil 5 birlikte değerlendirildiğinde kız öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Şekil 6. Erkek Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 6 incelendiğinde erkek öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 17 ve Şekil 6 birlikte değerlendirildiğinde kız öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Kız ve erkek öğrencilerden elde edilen veriler, gruplar arasında anlamlılık içerip içermediğini belirlemek amacıyla, bağımsız gruplar için t-testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18. *Cinsiyet Değişkeninin Tutuma Göre t-testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	\bar{X}	SD	t	p
Kız	226	97,58	17,56	6,332	,012
Erkek	203	86,38	19,60		

* p<0,05

Tablo 18' e göre katılımcıların Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum ölçeğinden aldıkları puanlara bakıldığında, tutum puanları arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir (p<0,05). Bu bağlamda, öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarının cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin lehine bir değişim gösterdiği anlaşılmaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Bu bölümde İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine sınıf düzeyinin etkisi var mıdır? sorusuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Bu soruya cevap verebilmek için aşağıda verilen null hipotezi betimsel istatistikler ve yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Grupların tutum ortalamalarına ve gruplar arasındaki tutum ortalamalarının farkının anlamlılık durumuna bakılmıştır.

Null Hipotezi 3: H₀₃: İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine sınıf düzeyinin etkisi yoktur.

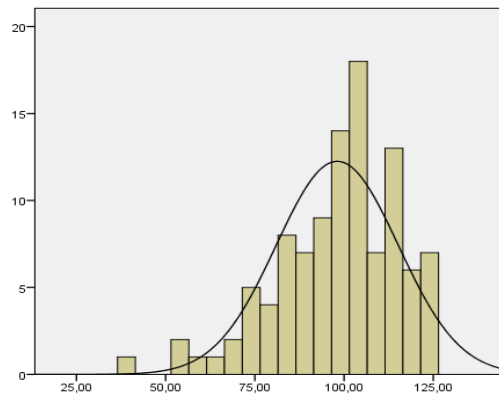
Katılımcıların fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre betimsel sonuçları Tablo 18' de verilmiştir.

Tablo 19. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Ait Betimsel Değerleri

	Sınıf düzeyi	N	\bar{X}	SD	Çarpıklık	Basıklık	Min	Max
Tutum	5	105	98,08	17,09	-0,866	0,857	39	125
	6	101	92,05	21,50	-0,216	-0,764	49	125
	7	129	89,56	21,50	-0,399	-0,808	35	124
	8	94	89,78	18,66	-0,559	-0,254	44	123

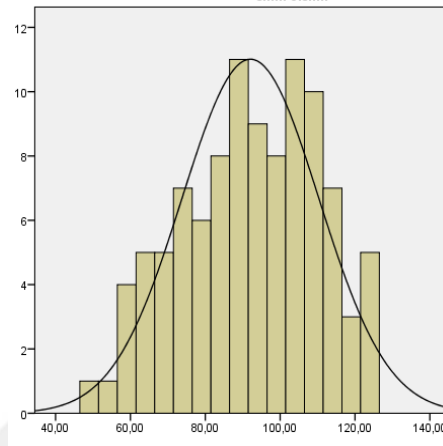
Tablo 19’ de gösterilen sonuçlara göre ölçeğe cevap veren 105 5. sınıf öğrencisinin tutum puanı ortalaması 98,08 bulunmuştur. Araştırmaya katılan 101 6. sınıf puan ortalaması 92,05 olarak belirlenmiştir. Araştırmada 129 7. sınıf öğrencisi yer almaktadır. Bu öğrencilerin ölçekten aldıkları puan ortalaması 89,56 dır. Benzer şekilde ölçek çalışmasına katılan 94 8. sınıf öğrencisinin puan ortalaması 89,78 çıkmıştır. Bulgular incelendiğinde 5. sınıf öğrencilerinin puanları diğer grupların puanlarından yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında olduğu, bu anlamda grupların normal dağılım gösterdiği görülmektedir.

5., 6., 7. ve 8. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin tutum puan ortalamalarının dağılımını betimleyen histogram grafikleri aşağıda görülmektedir

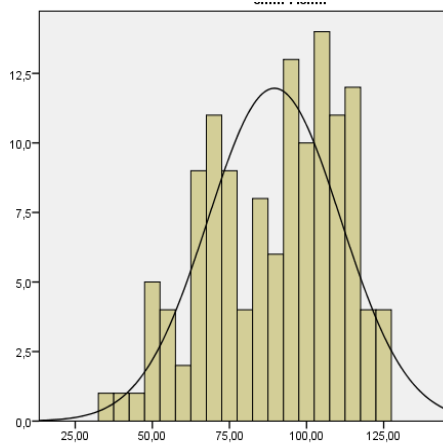
Şekil 7. 5. Sınıf Öğrencilerinin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 7' e bakıldığında 5. Sınıf öğrencilerinin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 19 ve Şekil 7 birlikte değerlendirildiğinde 5. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

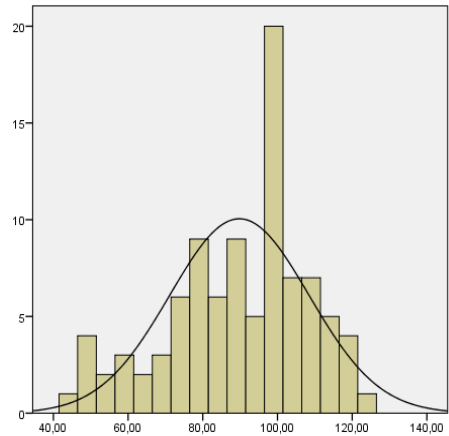
Şekil 8. 6. Sınıf Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 8' e bakıldığında 6. Sınıf öğrencilerinin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 19 ve Şekil 8 birlikte değerlendirildiğinde 6. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Şekil 9. 7. Sınıf Öğrencilerinin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 9' a bakıldığında 7. Sınıf öğrencilerinin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 19 ve Şekil 9 birlikte değerlendirildiğinde 7. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır.

Şekil 10. 8. Sınıf Öğrencilerin Tutum Puanlarına Ait Histogram Grafiği

Şekil 10' a bakıldığında 8. Sınıf öğrencilerinin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 19 ve Şekil 10 birlikte değerlendirildiğinde 8. Sınıf öğrencilerinin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Yukarıdaki histogram grafiklerinde her sınıf düzeyindeki öğrencilerinin tutum puan ortalamalarının normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Katılımcıların Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum Ölçeğine verdikleri yanıtların katılımcıların yer aldıkları sınıf düzeyi açısından anlamlı olarak değişip değişmediği tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) ile ölçülmüştür. Elde edilen veriler Tablo 20'de yer almaktadır.

Tablo 20. Sınıf düzeyi Değişkenine Göre Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar arası	5078,428	3	1692,809	4,628	,003
Gruplar içi	155451,307	425	365,768		
Toplam	160529,734	428			

* $p < 0,05$

Analiz sonucu anlamlılık düzeyi 0,03 bulunmuştur. Bulunan anlamlılık düzeyi 0.05'ten küçük olduğu için sınıf düzeyine göre katılımcıların puan ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Farkın hangi sınıf düzeyleri arasında ve hangi yönde anlamlılık içerdiğini görmek için tutum ortalamalarına Post Hoc Testi uygulanmıştır. Post Hoc Testi sonuçları Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. Sınıf Düzeyi değişkenine Göre Tutum Puanlarının Post-Hoc Testi Sonuçları

Okul	Okul	Ortalamalar Farkı	Standart Hata	p
5.sınıf	6.sınıf	6,02631	2,46933	,089
	7.sınıf	8,51982*	2,52354	,005
	8.sınıf	8,29848*	2,54703	,008
6.sınıf	5.sınıf	-6,02631	2,46933	,089
	7.sınıf	2,49351	2,62676	,919
	8.sınıf	2,27217	2,64934	,948
7.sınıf	5.sınıf	-8,51982*	2,52354	,005
	6.sınıf	-2,49351	2,62676	,919
	8.sınıf	-,22134	2,69993	1,000
8.sınıf	5.sınıf	-8,29848*	2,54703	,008
	6.sınıf	-2,27217	2,64934	,948
	7.sınıf	,22134	2,69993	1,000

Tablo 21’ de sunulan Post Hoc Test Sonuçları incelendiğinde, 5. sınıf öğrencilerinin tutum puan ortalaması ($\bar{X}= 98,08$) ile 6. sınıf öğrencilerinin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}= 92, 05$) arasında anlamlı bir fark yok iken ($p >,005$), 5 sınıf öğrencilerinin tutum puan ortalaması ($\bar{X}= 98,08$) ile 7. Sınıf öğrencilerinin tutum puanı ortalaması($\bar{X}= 89, 56$) arasında 5. Sınıf lehine anlamlı ($p <,005$), bir fark vardır. Yine 5 sınıf öğrencilerinin tutum puan ortalaması ($\bar{X}= 98,08$) ile 8. Sınıf öğrencilerinin tutum puanı ortalaması($\bar{X}= 89,78$) arasında 5. Sınıflar lehine anlamlı ($p <,005$) bir fark vardır. Tablo incelendiğinde 6. 7. ve 8. Sınıfların tutum puanları ortalamaları arasında farkın herhangi bir sınıf lehine anlamlılık ($p > ,005$) içermediği görülmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Bu bölümde İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine Fen bilimleri dersi başarı notunun etkisi var mıdır? sorusuna ait bulgulara yer verilmiştir.

Bu soruya cevap verebilmek için aşağıda verilen null hipotezi betimsel istatistikler ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Grupların tutum ortalamalarına ve gruplar arasındaki tutum ortalamalarının farkının anlamlılık durumuna bakılmıştır.

Null Hipotezi 4: H₀₄: İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine Fen bilimleri dersi başarı notunun etkisi yoktur.

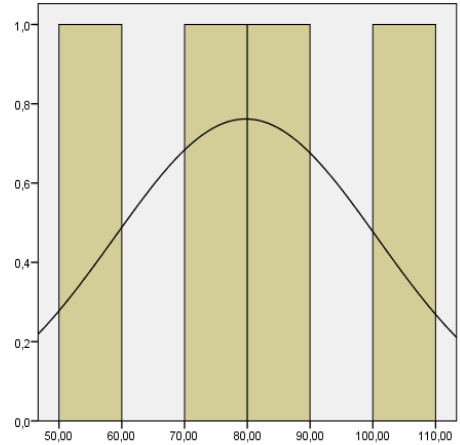
Katılımcıların tutum puanları ile Fen bilimleri dersi başarı notunun ait betimsel istatistik sonuçları Tablo 22' de sunulmuştur.

Tablo 22. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notuna Ait Betimsel Değerler

	Başarı Notu	N	\bar{X}	SD	Çarpıklık	Basıklık	Min	Max
Tutum	1	4	79,75	20,95	0,323	0,262	56	106
	2	32	73,96	18,15	0,306	-0,527	44	115
	3	100	78,34	17,07	0,147	-0,215	35	118
	4	135	94,11	16,14	-0,896	0,716	47	125
	5	158	103,58	14,66	1,036	1,755	39	125

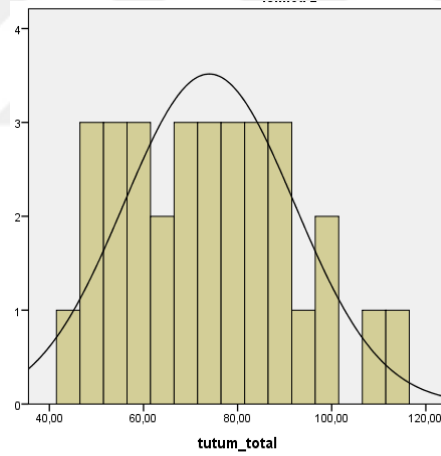
Tablo 21 incelendiğinde fen bilimleri dersi başarı notu 1 olan 4 katılımcının puan ortalaması 79, 75 olarak, fen bilimleri dersi başarı notu 2 olan 32 katılımcının puan ortalaması 79, 75 olarak bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerden fen bilimleri dersi başarı notu 3 olan 100 öğrencinin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanları ortalaması 78,34, fen bilimleri dersi başarı notu 4 olan 135 katılımcının puan ortalaması 103,58 olarak bulunmuştur. Fen bilimleri dersi başarı notu 5 olan 158 katılımcının puan ortalaması ise 103, 58 olarak bulunmuştur. Bulgular incelendiğinde fen bilimleri başarı notu 5 olan öğrencilerin tutum puanları diğer grupların tutum puanlarından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1 ve -1 arasında olduğu, bu anlamda grupların normal dağılım gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin fen bilimleri başarı notu durumlarını betimleyen histogram grafikleri aşağıda sunulmuştur.

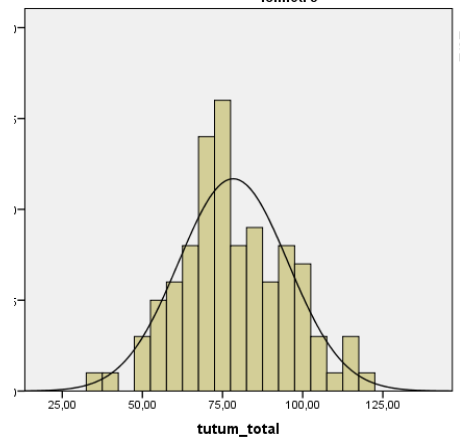
Şekil 11. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 1 Olan Öğrencilerin Tutum puanlarına Göre Histogram Grafiği

Şekil 11 incelendiğinde Fen bilimleri dersi başarı notu 1 olan öğrencilerin tutum puanları dağılımı normal dağılımı sağlamadığı görülmektedir.

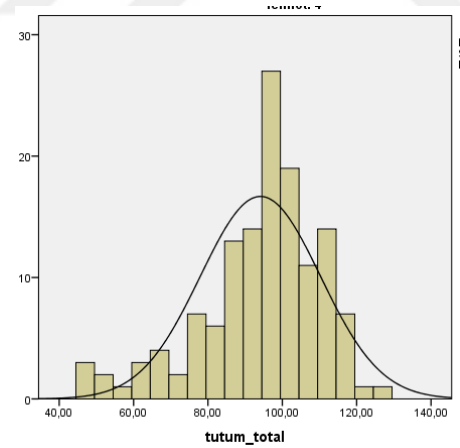
Şekil 12. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 2 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği

Şekil 12' ye bakıldığında fen bilimleri dersi başarı notu 2 olan öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 22 ve Şekil 12 birlikte değerlendirildiğinde fen bilimleri dersi başarı notu 2 olan öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

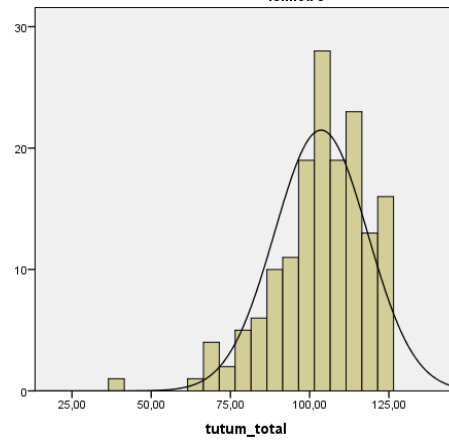
Şekil 13. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 3 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği

Şekil 13' e bakıldığında fen bilimleri dersi başarı notu 3 olan öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 22 ve Şekil 13 birlikte değerlendirildiğinde fen bilimleri dersi başarı notu 3 olan öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Şekil 14. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 4 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği

Şekil 14' e bakıldığında fen bilimleri dersi başarı notu 4 olan öğrencilerin histogram grafiğinin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Tablo 22 ve Şekil 14 birlikte değerlendirildiğinde fen bilimleri dersi başarı notu 4 olan öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır. Fen bilimleri dersi başarı notu 4 olan öğrencilerin tutum puanları dağılımı normal dağılım sağlamaktadır.

Şekil 15. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu 5 Olan Öğrencilerin Tutum Puanlarına Göre Histogram Grafiği

Şekil 15 incelendiğinde Fen bilimleri dersi başarı notu 5 olan öğrencilerin tutum puanlarına histogram grafiğinin normal dağılım göstermediği görülmektedir. Ayrıca tablo 22 ‘den fen bilimleri dersi başarı notu 5 olan öğrencilerin tutum puanları dağılımının basıklık ve çarpıklık değerleri +1 ve -1 aralığının dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Bu durumda Fen bilimleri dersi başarı notu 5 olan öğrencilerin tutum puanlarının normal dağılım sağlamadığı sonucuna varılmıştır.

Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutum puanlarının ortalamalarının fen bilimleri ders notuna göre anlamlı değişip değişmediğini belirlemek için veriler tek yönlü varyans analizi (one way ANOVA) ile analiz edilmiştir. Bu alt probleme ilişkin elde edilen veriler Tablo 23’ te sunulmaktadır.

Tablo 23. Fen Başarı Notu Değişkenine Göre Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Serbetslik derecesi	Kareler ortalaması	F	p
Gruplar arası	51425,81	4	12856,453	49,963	,000
Gruplar içi	109103,92	424	257,321		
Toplam	160529,734	428			

p<,005

Analiz sonucu anlamlılık düzeyi ,000 bulunmuştur. Bulunan anlamlılık düzeyi 0.05'ten küçük olduğu için, fen bilimleri dersi başarı notuna göre katılımcıların puan ortalamaları arasındaki fark anlamlıdır. Farkın hangi başarı notuna sahip öğrenciler arasında ve hangi yönde anlamlılık içerdiğini görebilmek amacıyla tutum ortalamalarına Post Hoc Testi uygulanmıştır. Fen bilimleri başarı notu 1 ve 5 olan öğrencilerin tutum puan ortalamaları, normal dağılım sağlamadığı için karşılaştırmaya dahil edilmemiştir. Post Hoc Testi sonuçları Tablo 24'te verilmiştir.

Fen notu	Fen notu	Ortalamalar Farkı	Standart Hata	p
2	3	-4,37125	3,25799	,665
	4	-20,14236*	3,15394	,000
3	2	4,37125	3,25799	,665
	4	-15,77111*	2,11643	,000
4	2	20,14236*	3,15394	,000
	3	15,77111*	2,11643	,000

Tablo 24. Fen Bilimleri Dersi Başarı Notu Değişkenine Göre Tutum Puanı Post-Hoc Sonuçları

Tablo 24' te sunulan Post Hoc Test Sonuçları incelendiğinde, fen bilimleri başarı notu 2 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=73,96$) ile fen bilimleri başarı notu 3 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=78,34$) arasında anlamlı bir fark yok iken ($p>,005$), fen bilimleri başarı notu 2 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=73,96$) ile fen bilimleri başarı notu 4 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=94,11$) arasında, fen bilimleri başarı notu 4 olan öğrenciler lehine anlamlı ($p <,005$), bir fark vardır. Yine fen bilimleri başarı notu 4 olan öğrencilerin tutum puanları ortalaması ($\bar{X}=94,11$) ile fen bilimleri başarı notu 3 olan öğrencilerin tutum puanları ortalaması ($\bar{X}= 78,34$) arasında, fen bilimleri başarı notu 4 olan öğrenciler lehine anlamlı ($p <,005$), bir fark vardır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA – SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde her bir alt problem için elde edilen bulgular yorumlanmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Ulaşılan sonuçlara yönelik öneriler sunulmuştur.

Araştırma da yerleşik, taşınmalı ve yatılı ilköğretim bölge okullarında eğitim öğretim gören ilköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarının, öğrencilere uygulanan FYTÖ ile toplanan verilerden yola çıkarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Buna göre araştırmanın alt amaçlarına ilişkin elde edilen sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

5.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Öğrencilerin tutum puanı ortalamalarının betimsel istatistik sonuçlarına göre en yüksek tutum puanı ortalaması, yerleşik sistemle eğitim gören öğrencilerin ($\bar{X}=101,36$) iken; en düşük tutum puanı ortalaması, YİBO' da eğitim gören öğrencilerindir. ($\bar{X}=83,61$). Taşınmalı sistemle eğitim gören öğrencilerin tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=83,61$) ise, bu iki uygulamada yer alan öğrencilerin tutum puan ortalamaları arasında bir değerdir. Yani bu üç farklı ilköğretim uygulaması ile eğitim gören öğrencilerin tutum puanı ortalamaları birbirinden farklıdır. Bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış, katılımcıların puanlarıyla ilköğretim uygulamaları değişkeni arasında anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p<,05$). İkili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık değerinin alınmasında post hoc testi yapılarak karar verilmiştir. Yerleşik uygulama ile taşınmalı uygulama arasındaki karşılaştırma da yerleşik öğrenciler lehine, taşınmalı uygulama ile YİBO uygulaması karşılaştırmasında ise taşınmalı öğrenciler lehine sonuç bulunmuştur.

Bu sonuca göre ilköğretim uygulamalarının öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanları üzerinde etkisi vardır. Ulaşılan bu sonuçla çalışmanın 1. Bölümünde sunulan ‘İlköğretim uygulamalarının (Taşımali, Yerleşik, YİBO) öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine etkisi yoktur.’ şeklindeki 1. Null Hipotezi test edilerek reddedilmiştir.

Öğrencilerin fen dersine yönelik tutumları, öğrenim gördükleri ilköğretim uygulamasının sunduğu şartlardan dolayı etkilenmektedir. Tutum puanı ortalamalarının birbirinden farklı çıkması, bu üç ilköğretim uygulamasının da öğrencilerin eğitim olanaklarını değiştirmiş olmasıdır. Çünkü derse yönelik tutum çevresel faktörlerden etkilenir.

Sekiz yıllık zorunlu eğitimin yaygınlaştırılması, eğitiminde fırsat eşitliği yaratması açısından önem kazanan taşımali eğitim ve Yibo uygulamasının kendi içinde sorunları olduğu görülmektedir.

Yapılan analiz sonucu taşımali öğrencilerin tutum puanlarının yerleşik öğrencilere kıyasla daha düşük çıkmasının nedenleri arasında; öğrencilerin okula gelmek için çok erken saatte kalkarak, arazi şartlarına göre bazen 2 saat süren yolculuk sonrası okullarına ulaşmaları, uykusuz ve yorgun olarak derse katılıyor olmaları gösterilebilir. Ayrıca taşımali öğrenciler okul çıkışı taşıma aracının saatini beklemek zorunda kalmakta, geldikleri yolu yine aynı süre de dönmektedirler. Bu durum fazlasıyla zaman kaybına neden olmakta ve taşımali sistemle eğitim gören öğrencilere evde ders çalışabilmeleri için yeteri kadar süre kalmamaktadır. Bu durum öğrencilerde derslere ve hatta okula karşı isteksizliğe sebep olmaktadır. Bu da derslere karşı tutumunu olumsuz etkilemektedir.

Literatür araştırmasında incelenen çalışmalarda taşımali sisteme ait benzer sonuçlara rastlanmıştır. Taşımali sistemdeki çocuk normal öğrenim gören çocuğa göre hem fiziksel hem de zihni açılarından daha çok yorulmakta, yollarda geçen sürelerden dolayı ders çalışmaya zaman bulamamaktadır. Taşınan öğrencilerin gidip-gelene kadar zaten is bitmektedir. Özetle, taşımali sistemle öğrenciler en çok zaman kaybı, eğitim kaybı ve beslenme kaybı yaşamaktadır. Taşımali eğitim uygulamasının eğitim sistemimizi zayıflattığı söylenebilir. Bu olumsuzluklar öğrencilerin derslere yönelik tutumuna ve

akademik başarısına yansımakta, hemen hemen tüm derslerinde başarısız olmalarına neden olmaktadır (Koçkan, 2004).

Taşınmalı sistemdeki öğrencilerin, okula devam edemedikleri gün sayısı da , diğer öğrencilere kıyasla daha fazla olmaktadır. Bu durumda öğrencilerin derslerden soğumalarına sebep olan etmenlerden biridir. Ayrıca mesafeden dolayı okula hiç gönderilmeyen çocuklarda vardır. Muhtarlar bazı velilerin çocuklarını taşınmalı uygulama ile okula gönderme konusunda ikna edilmesinin çok zor olduğunu hatta bir kısmının halen ikna olmadığı fakat devletin yaptırım gücü nedeniyle çocuklarını merkez okullara gönderdiklerini belirtmişlerdir. Veliler özellikle kız çocuklarını okula gönderme konusunda isteksizlerdir. Gidilen mesafenin uzun olması, servislerde erkek öğrencilerle beraber şoföründe bulunması kimi velileri endişelendirmektedir. Ayrıca köydeki iş dönemlerinde veliler çocuklarını okula yollamamaktadırlar. Bu durum ise öğrencilerin derslerden uzaklaşmasına, derslere karşı isteksiz bir tavır sergilemelerine neden olmaktadır (Küçüksüleymanoğlu, 2006).

Taşıma merkezi olarak seçilen okulda eğitim gören yerleşik öğrencilere ek olarak taşınmalı sistemle gelen öğrencilerin de eğitim görmesi ile sınıf mevcutları artmaktadır. “Taşınmalı İlköğretim Uygulaması” taşıma merkezi olan okulun öğrenci sayısını arttırmakta, ek binaların yapılmaması halinde de oldukça kalabalık sınıflar oluşmaktadır. Bu durum da derslerin işlenmesini ve verimini olumsuz etkileyebilmektedir (Şan, 2012).

Taşınmalı sistem uygulamasında öğrencilerin yaşadıkları olumsuzlar araştırıldığında ,belirtilen en temel zorluk, sabahları servise binmek için çok erken kalkmak durumunda olmalarıdır. Buna bağlı olarak ta erken yola çıktıkları için düzenli kahvaltı yapamamaları ve aç karnına derse girmeleri de diğer olumsuz durumlardan biridir. Ayrıca taşınan öğrenciler taşıma merkezi olan okul ve çevresine uyum sağlama gibi konularda da sıkıntılar çekmekte. Bunun yanı sıra, taşınmalı öğrencilerin, okula servis arabası ile gelip gitmelerinden dolayı boş zamanlarının kısıtlı olduğu görülmektedir (Ç.Kaya, 2006).

Çalışmanın verilerinin analizi sonucu YİBO öğrencilerinin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanı ortalaması ($\bar{X}=83,61$) en düşük ortalama olarak bulunmuştur. Bu üç

ilköğretim uygulaması arasında tutum puanı ortalaması en düşük olan öğrenciler YİBO öğrencileridir.

Kazu ve Aşkın (2011)' e göre YİBO' lar kırsal bölgelerden gelen ilköğretim öğrencilerinin eğitim gördükleri yatılı okullardır. Bu okullarda ailelerinden ayrı olarak eğitim gören öğrenciler, öğretmenleriyle ve arkadaşları ile zaman geçirmektedir. YİBO ' larda ailenin rolünü öğretmenlerin üstlenmesi beklenmektedir. Fakat; anne babanın rolünün bir kısmı öğretmenler tarafından üstlenmediği takdirde, eğitim ve öğretimden beklenen başarıyı elde edebilmek neredeyse imkânsızdır.

Gülbeyaz (2006)' a göre Yatılı İlköğretim Bölge Okulları' nındaki öğrenci profili diğer okullardakinden farklıdır. Bu okullar il ve ilçe merkezlerinde veya yakınında olsalar da; burada eğitim gören öğrencilerinin büyük bir kısmı merkeze oldukça uzak köylerden gelmektedirler. Bu durumda öğrenciler haftalarca evinden ve anne babasından ayrı kalmaktadırlar. Bu halde bu çocukları sadece öğrenci olarak görmemek, onlara anne babalarının yokluğunu hissettirmeyecek ayrı bir ilgi göstermek gerekmektedir.

Kefeli (2005)' e göre normal ilköğretim okullarında öğretmenler öğrencileri sabah derse motive etmekte zorluk yaşarken, taşınmalı ilköğretim öğrencilerinde özellikle de YİBO öğrencilerinde öğleden sonra da derse motive etmekte zorluk çekmektedir. Ayrıca okuldayken gün boyunca baş ağrısı rahatsızlığı hisseden öğrenciler en yüksek oranda YİBO, ikinci Taşınmalı İlköğretim ve en düşük oranda ise yerleşik ilköğretimdeki öğrencilerdir.

Arı (2002) 'e göre aile özlemi, derse karşı isteksizlik, ruhsal rahatsızlıkların en yüksek oranda gözleendiği okullar YİBO' lardır. Sabah ilk derste uyku hali ve rahatsızlık hisseden öğrencilerin oranı YİBO ve taşınmalı ilköğretim öğrencilerinde normal öğrencilere kıyasla çok daha yüksektir. Ayrıca sınıftaki başarı durumu ortalaması en yüksek olan öğrenciler normal ilköğretim öğrencileri iken en düşük başarı ortalamaları YİBO öğrencilerinindir. Üstelik başarı durumu ile ev okul arasındaki uzaklık arasında ters orantı vardır. Yani okulla ev arasındaki mesafe arttıkça öğrencilerin derslerdeki başarı ortalamaları da düşmektedir.

5.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

Katılımcıların fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanı ortalamalarının cinsiyete göre betimsel istatistiği yapılmıştır. Bu analiz sonucuna göre kız öğrencilerin tutum puanı ortalamaları ($\bar{X}=97,58$), erkek öğrencilerin tutum puanı ortalamalarından ($\bar{X}=86,38$) yüksektir. Sonuçların anlamlılık değerine bakmak için bağımsız gruplar t-testi yapılmış, sonuç kız öğrenciler lehine anlamlı çıkmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre kız öğrencilerin puan ortalaması, erkeklerin puanı ortalamasından yüksektir. Bu bağlamda, cinsiyet faktörü fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerinde kız öğrenciler lehine etkilidir.

Ulaşılan sonuçla araştırmanın 1. bölümünde ‘ İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine cinsiyetin etkisi yoktur.’ şeklinde verilen 2. Null Hipotezi test edilerek reddedilmiştir.

Yapılan literatür taramasında ulaşılan çalışmalarda cinsiyet değişkeninin öğrencilerin tutum puanları üzerindeki etkisini inceleyen araştırmaların sonuçları benzerlik göstermektedir. Kağıtçı (2014)’ e göre öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanı ile cinsiyet değişkeni arasında, kız ve erkek öğrenciler arasında kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark vardır. Sallabaş(2008) ‘ e göre cinsiyet değişkeni ile öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları arasında kız öğrenciler lehine anlamlı bir fark vardır.

Buna karşın Güden& Timur (2016)’ a göre ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine cinsiyetin etkisi yoktur. Turhan ve ark.(2008) çalışmalarında öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarını cinsiyet değişkeninin etkilemediğini belirtmişlerdir. Reid ve Skryabina (2003) çalışmalarında 10-18 yaşları arasındaki kız ve erkek öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarını lise birbirine yakın ve olumlu olduğu fakat lise ikinci sınıfın son zamanlarına doğru kızların fen dersine yönelik tutum puanlarının erkek öğrencilere kıyasla belirli bir oranda azaldığı sonucuna varmışlardır. Çağlar (2010) yaptığı çalışmada kız öğrencilerin fen bilimleri dersine katılma eğilimlerinin erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek olmasına rağmen, kız ve erkek öğrencilerin fene yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar

Öğrencilerin fen bilimleri dersine karşı olan tutum puan ortalamalarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek adına ANOVA testi uygulanmıştır. Sonuçta anlamlılık değeri $p= 0,003$ olarak bulunmuştur. ANOVA test sonuçlarına göre öğrencilerin fene yönelik tutum puanı ortalamaları ile sınıf düzeyleri arasındaki fark anlamlıdır ($p<,005$).

Ulaşılan sonuçla araştırmanın 1. bölümünde ‘ İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine sınıf düzeylerinin etkisi yoktur ‘ şeklinde verilen 3. Null Hipotezi test edilerek reddedilmiştir.

Sınıf düzeyleri arasında ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık değerinin yönüne post hoc testi yapılarak karar verilmiştir. Post hoc test sonuçlarına göre ilköğretim 5., 6., 7. ve 8. Sınıflar arasında 5. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin bu derse yönelik tutumları diğer sınıf düzeylerine göre daha olumludur. 6.sınıf öğrencilerinin tutum puanları 7. ve 8. Sınıf öğrencilerinden daha yüksektir, fakat post-hoc testine göre 6. Sınıf lehine anlam içermemektedir. Yine 7. ve 8. Sınıf düzeyindeki öğrencilerin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Elde edilen sonuçlara bakıldığında ilköğretim ikinci kademenin ilk sınıfı olan 5. Sınıfta öğrencilerinin fen dersine karşı olan tutum puan ortalamaları en yüksek düzeyde iken, üst sınıf düzeyine çıktıkça fen dersine yönelik tutum puan ortalaması azalmıştır. Bu duruma sebep, fen bilimleri dersi konularının sınıf düzeyi arttıkça genişlemesi, sınıf düzeyi arttıkça fen bilimleri dersi kapsamında fizik-kimya-biyoloji konularının daha da derinlemesine kendini göstermesi, sarmal bir şekilde ilerleyen fen dersinde alt sınıflarda edinilmemiş olan kazanımların üst sınıflar da öğrencilerin karşısına çıkması, son sınıfta sınava girecek olmanın öğrenciler de yarattığı kaygı, taşınmalı öğrencilerin yollarda zaman geçirmekten yorulup bıkmaları okula gelmek istememeleri, YİBO öğrencilerinin aileden uzak kalma süresinin artmış olması ve artık okulda kalmak istememeleri, ailevi veya sosyal yaşamla ilgili faktörler gösterilebilir.

Öğrencilerin fen dersine karşı olan tutum puanlarının sınıf düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir fark içerip içermediğini belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar incelendiğinde, sınıf düzeyine göre tutum puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu

belirleyen araştırmalar bulunmaktadır. Kağıtçı (2014) yaptığı çalışmada, öğrencilerin sınıf düzeyleri ile fen dersine karşı olan tutum puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu, sınıf düzeyleri arttıkça öğrencilerin tutum puanlarının azaldığı sonucuna varmıştır. Güden ve Timur (2016) çalışmalarında ortaokul öğrencilerinden 5. sınıf öğrencilerinin fen bilimlerine yönelik tutumlarının 6., 7. ve 8.sınıf öğrencilerinden, 6. Sınıf öğrencilerinin tutumlarının 8. Sınıf öğrencilerinden ve 7. sınıf öğrencilerinin tutumlarının 8. Sınıf öğrencilerinden olumlu olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Pehlivan ve Köseoğlu (2011) ' e göre öğrencilerin kimya dersine yönelik tutum puanı ortalamaları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır, sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin kimya dersine yönelik tutum puanı azalmaktadır. Greenfield (1997), ilköğretim altıncı sınıftan başlayarak on ikinci sınıfa kadar olan öğrencilerin fen dersine yönelik tutumları üzerine çalışma yapmıştır. Araştırmacı çalışmasında kız ve erkek öğrencilerin tutum puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı fakat öğrencilerin yaşları ve sınıf düzeyleri ilerledikçe, fen dersine yönelik tutum puanlarının azaldığı sonucuna ulaşmıştır.

5.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar

Öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanı ortalamalarının, fen bilimleri dersi başarı notu değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediğini belirlemek için Anova testi yapılmıştır. Test sonucunda anlamlılık değeri $p= 0,00$ olarak bulunmuştur. Anova test sonuçlarına göre öğrencilerin fene yönelik tutum puanı ortalamaları ile fen bilimleri dersi başarı notu arasındaki fark anlamlıdır ($p<,005$).

Ulaşılan sonuçla araştırmanın 1. bölümünde ' İlköğretim ikinci kademedeki yer alan öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutumları üzerine fen ders notunun etkisi yoktur ' şeklinde verilen 4. Null Hipotezi test edilerek reddedilmiştir.

Anova testinin ön şartı olarak yapılan normallik testinde başarı notu 1 ve 5 olan öğrenciler normal dağılımı sağlamadığı için, değerlendirmeye alınmamıştır. Fen bilimleri dersi başarı notları arasında ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık değerinin yönüne, post hoc testi yapılarak karar verilmiştir. Post Hoc Test Sonuçlarına göre, fen bilimleri başarı notu 4 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ile fen bilimleri başarı notu 2 ve 3 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması arasında başarı

notu 4 olan öğrenciler lehine anlamlı bir fark vardır. Fen bilimleri başarı notu 3 olan öğrencilerin tutum puanı ortalaması ile fen bilimleri başarı notu 2 olan öğrencilerin tutum puanı ortalamasından yüksek olsa da bu istatistik açıdan anlamlı değildir. Normal dağılım sağlamadığı için değerlendirmeye alınmamış olsa da Fen bilimleri dersi başarı notu 5 olan öğrenciler tutum puanı ortalaması en yüksek olan öğrencilerdir. Bu beklenen bir sonuçtur. Öğrencilerin bir dersteki akademik başarısı ile o derse yönelik tutumu arasında aynı yönde bir ilişki olması normaldir. Çünkü öğrencilerin dersteki akademik başarısı arttıkça derse yönelik tutumları da olumlu etkilenmekte, öğrencilerin derse katılma isteği, o derste kendine olan güveni artmaktadır. Birçok araştırmacının da çalışmalarında vurguladığı gibi öğrencilerin bir dersteki başarı durumu, o derse yönelik ilgi, tutum, davranış ve güdülerini etkilemektedir.

Gürkan ve Gökçe (2000) yaptıkları çalışmada öğrencilerin bir dersteki başarı durumları ile o dersteki tutumları arasında doğru orantı olduğunu ifade etmişlerdir. Kazazoğlu (2013) çalışmasında öğrencilerin derse karşı tutumu ile akademik başarıları arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

5.5.Öneriler

Öğrencilerin, eğitim gördükleri ilköğretim uygulama türü, cinsiyetleri, sınıf düzeyleri ve dersteki başarı notları derse yönelik tutumunda önemli rol oynamaktadır. Bu sonuçlar doğrultusunda şu öneriler verilebilir;

1. Taşınmalı ilköğretim okulları ve YİBO' larda eğitim gören öğrencilerin fen bilimleri dersine yönelik tutum puanları ile yerleşik sistemler eğitim gören öğrencilerin tutumları arasında önemli farklılıklar vardır. Bu farklılığın nedenleri ve çözüm yolları araştırılmalıdır.
2. Yerleşik olarak öğrenim görme imkanı olmayan öğrenciler, mümkünse taşınmalı uygulamaya tabi olmalı, en son çare olarak YİBO' larda öğrenim görmelidir.
3. Taşınmalı sistemle öğrencilerin yollarda geçirdikleri süreden dolayı evde derslerini çalışmak ve tekrar etmek için zamanlarının kalmaması, yorgunluk, isteksizlik gibi nedenlerden dolayı bölge şartları dikkate alınarak, taşıma merkezi okullar köylere en yakın mesafede seçilmelidir.

4. Taşımalı eğitim uygulaması ve YİBO 'ların devlete olan maliyeti, bu uygulamalarla öğrenim gören öğrencilerin derslere, okula karşı tutumları, yaşadıkları fizyolojik ve psikolojik zorluklar dikkate alındığında, bu uygulamalar yerine, kapanan köy okullarının açılarak, bu okullara öğretmen atamalarının yapılması, hem devlete olan maliyet hem öğrencilerin okula ve derslere yönelik tutumlarına açısından fayda sağlayabilir.
5. Taşımalı ilköğretim ve YİBO öğrencilerinin okula uyum sağlayabilmesi ve okul başarısı, okul ve çevresi ile sağlıklı ilişki ve iletişim gerektirdiğinden bu taraflar arasında bu durumu sağlayıcı düzenlemeler yapılmalıdır.
6. Bu çalışma ve literatürdeki araştırmaların çoğunda hem taşımalı hem de YİBO' da öğrenim gören kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerden azdır. Bu durum kız öğrenci velilerinin çocuklarına, bu uygulamalarla eğitim aldırarak istemediklerini göstermektedir. Bu konu ile ilgili ayrıca araştırmalar yapılması gerekmektedir.
7. Bu çalışmada cinsiyet farkının, fen bilimleri dersine yönelik tutum üzerinde kızlar lehine etkisi olduğu sonucuna erişilmiştir. Bu sonuca göre öğretmenler fen bilimleri dersinde erkek öğrencilerle daha fazla ilgilenmelidir.
8. İlköğretim ikinci kademe de fen bilimleri dersi eğitim programları hedef ve kazanımlar bakımından tüm sınıflara eşit dağıtılarak, öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça fen bilimleri dersine karşı olan tutum puanlarının düşmesi engellenebilir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2008). *Türk Eğitim Tarihi M.Ö.1000- M.S.2008*. (13.bs). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Aras, H. (2002) *Yibo Ve Pio' larla İlgili Yönetmelik Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Sakarya.
- Arı, A. (2000). *Normal, Taşımali Ve Yatılı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Afyon
- Arı, A. (2002). İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Normal Taşımali. Milli Eğitim Dergisi, 153-154.
- Arı, A. (2003) Taşımali İlköğretim Uygulaması (Uşak Örneği).Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23(1), 101-115.
- Aydın, A. (2018). *Çoklu Yazma Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Başarısına Ve Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Babaoğlan, B. (2017). *Cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre ortaokul öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi*, Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Başkurt, P. (2009). *İlköğretim 8. Sınıf Fen Ve Teknoloji Dersi Kuvvet Ve Hareket Ünitesinin Basit Malzemelerle Yapılan Fen Aktiviteleri İle Öğretiminin Başarıya, Kalıcılığa Ve Tutuma Etkisi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Bilhan, S. (1996). *Eğitim Sosyolojisi* (1.bs.) . Ankara : Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları
- Büyüköztürk vd. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (21.bs.). Ankara: Pegem Akademi
- Büyükkaragöz S. ve Şahin H. (2006).Taşımali İlköğretim Uygulaması Üzerine Bir Araştırma Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13, 11-18.

- Bostan, F. (2005). *Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Toplam Kalite Yönetiminin Uygulanmasının Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Cereno, A. (1998). *İlköğretim Okulları Matematik Programının Merkez Okullar İle Taşınmalı Eğitim Yapan Okulların 4. V4 5. Sınıflarındaki Dört İşlem, Kümeler, Kesirler Konularına Ait Hedef Ve Hedef Davranışların Gerçekleşme Düzeyi*. Yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Manisa.
- Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Orta Öğretim (4.bs.)*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınlar
- Çabuk Kaya, N. (2006) Taşınmalı Eğitim Programındaki İlköğretim Öğrencilerinin Durumları: Silopi Köyleri Örneğinde Bir Sosyal Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil Ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 105-116.
- Çağlar , A. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Dersine Yönelik Tutumları Ve Akademik Benlik Kavramları*, Yüksek lisan tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Çetinkaya, M. (2013) *Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişine İlişkin Görüşleri (Kahramanmaraş İli Örneği)*, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dikmen, S. (1990). *Türk Milli Eğitim Sistemi'nde Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Uygulaması, Sorunları ve Fonksiyonel Bir Yapıya Kavuşturulması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Todaie - Kyup, Ankara.
- Durmaz, H. (2004). Nasıl bir fen eğitimi istiyoruz?, *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 83(84), 38- 40.
- Ensari, H. (2003). *21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi (2.bs.)*. İstanbul :Sistem Yayınları
- Erden , M. (1998). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (1.bs.)*. İstanbul: Alkım Yayınları
- Erkul, H. (1997). *YİBO Yönetim ve Denetiminde Verimlilik*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya
- Ertürk, S.(1972). *Eğitimde Program Gelistirme (1.bs.)*. Ankara: H.Ü. Basımevi
- Greenfield, T.A., 1997. Gender and Grade-Level Differences in Science Interest and Participation, *Science Education*, 81 (3), 259-276.
- Güden, C., Timur, B. (2016). Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi (Çanakkale Örneği). *International Journal of Active Learning (UAL)*, 1(1), 49-72.

- Gülbeyaz, O. (2006). *Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Ve Pansiyonlu İlköğretim Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Örgütsel Stres Kaynakları (Kayseri İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi , Malatya.
- Güleryüz ,H. (2002) *Taşınmalı Eğitim Uygulaması*. Öğretmen Dünyası. Aralık 31-36
- Gürdal, A. (1992). İlköğretim okullarında fen bilgisinin önemi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 185-188.
- Gürkan, T. ve Gökçe, E. (2000). İlköğretim öğrencilerinin fen bilgisi dersine yönelik tutumları. IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi Bildiri Kitabı, 6-8 Eylül: 188-192.
- Kağıtçı, B., 2014. *Fen Dersine Yönelik Kaygı Ölçeği Geliştirilmesi ve Ortaokul Öğrencilerinin Fen Dersi Kaygı ile Tutum Puanlarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi. Sakarya.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar* (10.bs.). İstanbul: Evrim Yayıncılık
- Karakütük, M. (1996). *Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan İlçesi Örneği*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Karakütük M. 1998 *Taşınmalı İlköğretim Uygulaması ve Sorunları: Sincan Örneği, Eğitim ve Bilim*, 108, 16-21.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (20.bs.), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kazazoğlu, S. (2013) *Türkçe Ve İngilizce Derslerine Yönelik Tutumun Akademik Başarıya Etkisi, Education And Science* , 170 (38), 294-307
- Kazu, İ.Y. ve Aşkın, Z. (2011). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Etüt Saatlerinde ve Boş Zaman Etkinliklerinde Karşılaşılan Sorunlar (Elazığ İli Örneği) *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 39-46.
- Kefeli, S. (2005). *İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması. Normal, Yatılı Ve Taşınmalı İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması (Mudurnu Örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Koçkan, Ç. (2004). *Normal Ve Taşınmalı Eğitim Öğretim Yapan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. (Kırşehir Örneği)*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Kozcu Çakır, N., Şenler, B. Ve Göçmen Taşkın, B. 2007. İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi, *Türk Eğitim Bilgileri Dergisi*, 5(4), 637-655.
- Köroğlu, M.G. (2009) *Türkiye’de Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Sorunlarına İlişkin Yıbo Yöneticileri Ve Öğretmenlerinin Görüş Ve Önerileri*. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Küçüksüleymanoğlu, R. (2006). Taşınmalı Eğitim (Bursa İli Örneği) *Elementary Education Online*, 5(2), 16-23
- Külçe, C. (2005) *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilgisi Dersine Yönelik Tutumu*, Yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Koç, A. ve Büyük, U. (2012). Basit Malzemelerle Yapılan Deneylerin Fene Yönelik Tutuma Etkisi, *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 9(4), 102-118
- MEB, (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu, *T.C.Resmi Gazete*,14574
- MEB , (1995), *Milli eğitim temel kanunu*, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (1997).İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Mesleki Eğitim Kanunu, MEB Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli 3418 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması ve Bazı Kağıt ve İşlemlerden Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun (4306 sayılı kanun),*T.C. Resmi Gazete*. 23084,
- MEB, (1998). Cumhuriyetin 75. Yılında Gelişmeler ve Hedefler, Ankara: Milli eğitim Basımevi
- MEB, (2000). Taşınmalı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2014). Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB, (2003). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Bölge Okulları Yönetici Kılavuz Kitabı. Ankara: Milli Eğitim Basımevi
- Meb, (2008). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Yönetici Kılavuzu. Ankara: Devlet Kitapları.
- MEB. (2016). Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2015/16.
- Pehlivan , H. ve Köseoğlu ,P. (2011) Fen Lisesi Öğrencilerinin Kimya Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Benlik Tasarımlarının İncelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* 29 (2011) ,90-102

- Reid, N. ve Skryabina, E. A., 2003. Gender and Physics. *International Journal of Science Education*, 25 (4), 509-536.
- Resmi Gazete (2012). Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. Yayınlandığı Tarih: 21 Temmuz 2012. (28360).22
- Sallabaş, M. E., (2008). İlköğretim 8. sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki, *İnönü University Journal of The Faculty of Education*, 9(16), 141-155
- Şan, A. (2012) *İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Öğrencilerinin Sorunları*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara
- Tavşancıl, E., (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel yayınları
- Tavşancıl, E. (2010), *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tepe, D. (1999). *Öğrencilerin Fen Derslerine Karşı Tutumları ile Başarıları Arasındaki ilişki*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Turhan, F., Aydoğdu, M., Şensoy, Ö. ve Yıldırım, H. İ., 2008. İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Bilişsel Gelişim Düzeyleri, Fen Bilgisi Başarıları, Fen Bilgisine Karşı Tutumları ve Cinsiyet Değişkenleri Arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (2), 439-450
- Türnüklü, A., (2000). Eğitim bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559
- Udum., C. (2012). *Normal İlköğretim Okulu Ve Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının Sbs Puanına Göre Matematik Başarı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ
- Uslu, Ö., (2017) *İlköğretimde Taşınabilir Eğitim Uygulaması*, Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli
- Yalçın, K.Y. (2006). *Yerleşik Ve Taşınabilir Eğitim Yapan İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Toplumsallaşmasında Beden Eğitimi Ve Sporun Önemi -Kütahya İli Örneği*, Yüksek lisans tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya
- Yenilmez, K. ve Özabacı, S. N. (2003). Yatılı Öğretmen Okulu Öğrencilerinin Matematik ile ilgili Tutumları ve Matematik Kaygı Düzeyleri Arasındaki ilişki Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 132-146
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, Ankara: Nobel Yayınları

Yüce, S. (2008). *Taşımali Eğitim-Öğretim Yapan İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Sincan Örneği)*.Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

İnternet Adresleri

<http://www.egitimis.org.tr/guncel/sendika-haberleri/meb-istatistikleri>)

Erişim tarihi: 15.02.2019

<http://www.hurriyet.com.tr/egitim/yaklasik-1-3-milyon-ogrenci-tasimali-egitimden-faydalaniyor-41019480> Erişim tarihi:15.02.2019

<http://yahyali.bel.tr/yahyali/> Erişim tarihi:10.02.2019

<http://www.meb.gov.tr> Erişim tarihi :08.02.19

<http://ogm.meb.gov.tr> Erişim tarihi :13.02.19

<http://iogm.meb.gov.tr>). Erişim tarihi :06.02.2019

<http://www.milliyet.com.tr/626-bin-937-ogrenci-tasimali-gundem-2483845>

Erişim tarihi:15.02.2019

<https://slideplayer.biz.tr/slide/2386340/> Erişim tarihi:10.02.2019

https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165120_10_sura.pdf

Erişim tarihi: 01.02.2019

EKLER**EK1. Valilik Oluru**

T.C.
KAYSERİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 94025929-605.02-E.425378

07/01/2019

Konu : Sümeyya GÜRBEY'in Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22/08/2017 tarih ve 12607291 sayılı (2017/25 Genelge) emirleri.

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Sümeyya GÜRBEY'in "Yerleşik, Taşınabilir ve Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Eğitim Gören İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Yahyalı Örneği)" konulu "Anket Çalışması" yapma talepleri ile ilgili, Erciyes Üniversitesinin 26/12/2018 tarih ve E.25108 sayılı yazısı ve ekleri ilişikte sunulmaktadır.

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Sümeyya GÜRBEY'in "Yerleşik, Taşınabilir ve Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Eğitim Gören İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi (Yahyalı Örneği)" konulu "Anket Çalışması" yapmasını da sakınca olmadığı yönünde, Anket Değerlendirme Komisyonu tarafından görüş bildirilmiştir. Çalışma evrakları (her sayfası mühürlü olarak) ilişikte sunulmakta olup, Okul Müdürlüğü'nün gözetiminde, Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Sümeyya GÜRBEY tarafından, Müdürlüğümüz Yahyalı İlçesine bağlı ekli listede isimleri belirtilen okullarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerine yönelik mezkur Anket Çalışmasının yapılması Müdürlüğümüzce uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Celalettin EKİNCİ
İl Millî Eğitim Müdürü V.

EK: Yazı ve Ekleri (31 Sayfa)

OLUR
07/01/2019

Dr. M. H. Nail ANLAR
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK2. Tutum ölçeği**TUTUM ÖLÇEĞİ**

Değerli öğrenciler. Uygulayacağımız ölçekle sizin Fen Bilimleri dersine yönelik tutumlarınız belirlenecektir. Ölçeğin ilk bölümünde kişisel bilgileriniz, ikinci bölümünde ise Fen Bilimleri Dersine yönelik tutum soruları bulunmaktadır. İkinci kısımdaki sorular (1= Kesinlikle katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=katılıyorum, 5= Kesinlikle katılıyorum) şeklinde kodlanmıştır. Bu sorulara vermek istediğiniz yanıtın numarasını işaretlemeniz gerekmektedir.

1.Bölüm : Kişisel Bilgiler**Adınız – Soyadınız:****Sınıfınız :****Cinsiyetiniz :**

Bayan ()

Erkek ()

Okulunuzdaki eğitim-öğretime nasıl ulaşıyorsunuz?

Yerleşik olarak(okul evimin bulunduğu bölgede) ()

Taşımali uygulamasıyla okuluma geliyorum ()

Yatlı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) ‘nda yatlı kalıyorum ()

Babanızın öğrenim durumu:

Okur-yazar değil ()

Lise ve dengi okul mezunu ()

Okur – yazar ()

Yükseköğrenim mezunu ()

İlkokul mezunu ()

Ortaokul mezunu ()

Anninizin öğrenim durumu:

- Okur-yazar değil () . Lise ve dengi okul mezunu ()
 Okur – yazar () . Yükseköğrenim mezunu ()
 İlkokul mezunu ()
 Ortaokul mezun ()

Babanızın mesleği :

- Memur () Serbest meslek ()
 İşçi () Emekli ()
 Esnaf () Çalışmıyor ()
 Çiftçi () Diğer () (.....)

Anninizin mesleği :

- Ev hanımı () Serbest meslek ()
 Memur () Emekli ()
 İşçi () Esnaf ()
 Diğer () (.....)

Evinizin okulunuza uzaklığı ne kadardır? (taşımali eğitim öğrencileri için)

- 2-5 km () 20-30 km ()
 5-10 km () 30 km ve üstü ()
 10-20 km ()

Fen bilimleri dersini seviyor musunuz?

EVET ()

HAYIR()

Sınıfınızdaki fen bilimleri dersi başarı notunuz nedir?(Öğrencilerden alınmıştır. Bir önceki döneme aittir)

1 ()

2 ()

3 ()

4 ()

5 ()

2.Bölüm : Fene Yönelik Tutum Ölçeği (FYTÖ)

No	Madde	Kesinlikle Katılmıyorum(1)	Katılmıyorum(2)	Kararsızım(3)	Katılıyorum(4)	Kesinlikle Katılıyorum(5)
1	Fen bilimleri dersini severim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2	Fen bilimleriyle ilgili bir meslek seçmek isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
3	Fen bilimleri dersinde öğrendiğim bilgileri günlük hayatta kullanmak isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4	Fen bilimleri zor bir derstir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
5	Fen bilimleri dersinde öğrendiğim her şeyin yararlı olduğunu düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
6	Fen bilimleri dersiyile bilgilerimin daha da arttığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7	Fen bilimleri dersi hep ilgimi çekmiştir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
8	Boş zamanlarımda fen bilimleriyle ilgilenmek isterim..	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9	Fen bilimleri dersine diğer derslerden fazla zaman ayırıırım..	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
10	Fen bilimleri ilgiyle okuduğum konuların başında gelmektedir.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
11	Fen bilimlerinin zevkli bir ders olduğunu düşünüyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
12	Okullarda fen bilimleri dersi olmasaydı	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

	sevinirdim.					
13	Fen bilimlerinin insan yaşamını kolaylaştırdığını düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14	Fen derslerine zorunlu olduğu için çalışırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
15	Televizyondaki fen haberleri ilgimi çeker.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
16	Bilim adamlarının hayat hikayelerini anlatan kitapları okumaktan hoşlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
17	Fen bilimlerinin doğal olayları öğrenmede etkili olduğunu düşünürüm.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18	Fen bilimleri konularıyla ilgili tartışmaya katılmak hoşuma gider.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
19	Fen bilimleri dersinde sıkılırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
20	Fen bilimleri ders saatinin daha fazla olmasını isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
21.	Fen bilimleri dersinin gerekli olduğunu düşünmem.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
22.	Dünyaca ünlü bir bilim adamı olmak isterim	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
23.	Dünyada ses getirecek buluşlar yapmak isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
24.	Fen bilimleri dersinden çekiniyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
25.	Fen problemleri çözmekten hoşlanırım.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Sümeyya GÜRBEY
Uyruğu: Türkiye (T.C)
Doğum Tarihi ve Yeri: 15.10.1984 - Kayseri
Medeni Durum: Evli
e-mail: smyygrby@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi, Fen Bilgisi Eğitimi	2019
Lisans	Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fizik Öğretmenliği	2007
Lise	Sami Yangın Anadolu Lisesi, Kayseri	2002

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2013-Halen	Çalışma ve İş Kurumu	İş ve Meslek Danışmanı
2008-2012	Ö. Özde İlgi Etüt Eğitim Merkezi	Kurucu Müdür - Öğretmen

YABANCI DİL

İngilizce